

॥ मन की राड ग्रंथ ॥
मारवाडी + मराठी
सत्संग

महत्वाची सुचना:- रामद्वारा जळगांव यांचे असे निदर्शनास आले आहे की, काही रामस्नेही शेठ साहेब राधाकिसनजी महाराज व जे.टी.चांडक यांनी अर्थ केलेल्या वाणीजी रामद्वारा जळगांव मधून घेऊन जातात व आपल्या वाणीजीचा गुरु महाराज सांगतात तसा पुर्ण आधार न घेता आपल्या मताने समजने, अर्थामध्ये परस्पर बदल करून टाकतात तरी वाणीजी घेऊन गेलेल्या कोणत्याही संताने परस्पर अर्थामध्ये बदल करु नये. काहीही बदल करायचा वाटत असल्यास रामद्वारा जळगांवशी संपर्क साधावा व नंतर बदल करावा.

* वाणीजी आमच्याकडून जशी पाहिजे तशी चेक झालेली नाही, चेक करायला भरपूर वेळ लागतो. आम्ही परत चेक करून पुन्हा लोड करून देऊ. याला वर्षभर तरी लागेल. तुमच्या समजण्यापुरता कामात येईल, यासाठी आम्ही वाणीजी वाचण्याकरीता लोड करून दिली आहे.

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥ ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥ राम

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥ राम

॥ अथ मन को राड ग्रथ लिखते ॥

॥ चोपाई ॥

राम मन की राड सुणो सब सारा ॥ बीतां दुख कहुँ सब म्हारा ॥
राम असी मनवे मोसुं कीनी ॥ अंतर मार बोहोत बिध दीनी ॥१॥

माझी माझ्या मना सोबत लढाई झाली.ती सर्व लोकांना ऐका.माझ्या मनाने माझ्यावर जे जे दुःख दिले.ते सर्व दुःख तुम्हाला मी सांगतो.या मनाने मला कोणाला सांगितल्यावर हा समजण्यात येणार नाही.असे खुप आंतरिक मार दिले आहेत. ॥१॥

राम असा घेर लिया मुज ताई ॥ मार पडे सिर बोलू नाई ॥ राम

राम सब ही बुध सुध बिसरावे ॥ नेणा देख पाप मन ल्यावे ॥२॥ राम

राम माझ्या मनाने मला घेऊन घेऊन जे माझ्या शिरावर मार दिले ते मार मी कोणालाही राम

राम शब्दांमध्ये सांगू शकत नाही. माझे डोळे पाहण्याचे काम करतात व पाहण्यात कधी राम

राम सुंदर स्त्री पाहण्यात येते. पाहताच माझे मन आपल्या उरात त्या स्त्रीच्या प्रती विषय राम

राम विकारांचे पाप आणते व माझी बुध्दी व सुध्दी विषय विकारांमध्ये धाऊन विकारी करून देते. ||२||

राम मन की घात बोहोत करारी ॥ झीणी लपट झपट वै लारी ॥ राम

राम बोहो बिध मनवो ठग ठग जावे ॥ मेरे हात कबु नहि आवे ॥३॥ राम

राम मला विकारांमध्ये अटकविण्याकरीता माझे मन माझ्यासोबत करारी म्हणजे कोणाकडून राम

गांग सुटू शकत नाही.असे डावपेंच खेळते.बुध्दी व सुध्दीला लवकर लक्षात येणार नाही असे

राम राम बारीक बारीक वेगवेगळ्या डावपेंचात मला झपाटून लपटून ठगवून जाते. हे माझे मन राम राम

विषय विकाराना साझन कवल्य ज्ञानात मग्न रहाव अस मा किता हा प्रयत्न कल तरा
उमे ते ————— उमे ते ————— उमे ते ————— उमे ते ————— उमे

३८ त माझ्या हृतात जराहा यत नाहा. ॥३॥

म ता पचु छात बिध साझ ॥ मर हात न बात न काइ ॥
सेवे कुं चोप दिला दिला सार्व ॥ सेवी उत्त साँहा सार्व ॥४३॥

राम मा कु लाप दिया छिन माइ ॥ मठ लाज पाच रस खाइ ॥४॥ राम

राम मा भाज्ज भन पापा विवद विवगरामच्य वुसू नेव न्हणुन त-हत्त-हन उपाय वरेण्यात
मात्रावे अप्पे वर्गी दी मात्रो मज विष्या विकारांग्यो मात्रवे व मात्रा मक दी जागा किंतु

राम पवता जाह तरा हा माझे यग पिपव विगरानच्ये पड्हा ये माझा रुक्के हा उपाय विश्वा सोहळ माचत नाही अंगांकारे माईया मत्ताळा उमजावायाची एक ही सोहळ माईया हातावृ

राम यहीली जाई हे माद्ये मन क्षण क्षणात मादी मर्यादा लोपन देवे मादी काज शरम

राहणी आहारू नाश नेण दाखा दाखारा नाशा नवादा लागू दत्तानाशा येऊ रसा
रासा मिटवन सगऱ्हर बनन शब्द स्पर्श रुप रस गंध पाची विषयांचे पाची रस पोट भरुन रासा

॥४॥

मो कं गोता बो बिध देवे ॥ मनवो जाय बिष घर लेवे ॥

राम व्हो बिध मो कं घायल कीया ॥ केता सणता बिष रस पीया ॥५॥

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम मला माझे मन अनेक प्रकारच्या विषयांच्या गोत्यात टाकते व विषयांच्या घरी जावून विषय रस घेते.या मनाने अनेक प्रकारने मला घायल केले आहे.हे मन बोलत ऐकत विषय रस पिऊन जाते. ॥५॥

कर आधीन चलावे सोई ॥ ब्हो बिध रिण भके वे मोई ॥

राम चाह काम मन ले हेर उपावे ॥ गुप्ती मार प्राण सिर खावे ॥६॥

राम

राम हे मन मला आपल्या वश करवून चालवतो.अनेक प्रकाराने मला विषय विकारांमध्ये

राम

राम पडण्याकरीता लाचार करून देतो.मनाला ज्या कामाची चाहना उत्पन्न होते.तशी ते

राम

राम माझ्या उरात लहर उत्पन्न करून देतो.असे असे मी मनाचे अनेक गुप्त मार आपल्या

राम

शिरावर खातो. ॥६॥

राम

असा बो बिध दुःख दिराया ॥ कब लग प्राण सहे मोहि काया ॥

राम मन वो जिद करे ब्हो भाई ॥ मेरी बात न माने काई ॥७॥

राम

राम अशा अनेक विधीने माझे मन माझे प्राण व शरीराला दुःख देते.आता माझे प्राण व

राम

राम शरीर दुःख सहन करण्यात थकून गेले आहे.हे मन माझ्याशी खुप जिद्ध करते व माझी

राम

राम विकारांमधून निघण्याची कोणती ही ज्ञान, ध्यानाची गोष्ट मानत नाही. ॥७॥

राम

हट कूं हाणु हिच कुं सोई ॥ मन मरजाद न माने कोई ॥

राम कहियाँ बात ग्यान सुण लेवे ॥ अंतर दिष्ट बिषे मे देवे ॥८॥

राम

राम विषय विकारांमध्ये लपटलेल्या माझ्या मनाला मी खुप धिक्कारतो, टोकतो, सर्व प्रकारचे

राम

राम उपाय करतो.तरी ही माझे मन माझी एक ही मर्यादा ठेवत नाही.ज्ञानाची गोष्ट बोलतो

राम

राम तेंव्हा ज्ञान ऐकतो.परंतु अंतरदृष्टि विषयांमध्येच ठेवतो. ॥८॥

राम

झीणी मनवो बोत उपावे ॥ ग्यान ध्यान हे ठग जावे ॥

राम मनवे मोकूं व्याकुल कीया ॥ आठुं पोर संकट बो दीया ॥९॥

राम

राम माझ्याने हे माझे मन विषय विकारांच्या बारीक बारीक गोष्टी खुपच उत्पन्न करतो व

राम

राम मी दिलेले ज्ञान आणि ध्यानाला ठगवून ठगवून जातो.अशा या विकारी मनाने मला

राम

राम व्याकुल करून टाकले.हे मन रात्रं-दिवस अष्टोप्रहर खुप कष्ट देत राहते. ॥९॥

राम

राम बो बिध राड कर मन सूं होई ॥ बीतां बिना न माने कोई ॥

राम बाँझ नार कूं आण सुणावे ॥ ब्यावर सुख दुःख क्या पावे ॥१०॥

राम

राम मी माझ्या पापी मनाशी अनेक प्रकारची लढाई करतो.ही गोष्ट ज्याच्यावर बितली आहे

राम

राम तोच जाणतो.ज्याच्यावर ही मनाच्या लढाईची गोष्ट बितली नाही तो ही गोष्ट

राम

राम समजणार नाही.जसे मुलावाली स्त्री मुलाचे सुख दुःख वांझ स्त्री म्हणजे जिला मुल

राम

राम कधी झाले नाही.अशा स्त्रीला किती ही समजावून सांगू लागली तरी ही ती वांझ स्त्री

राम

राम मुलावाली स्त्रीचे सुख दुःख समजणार नाही. ॥१०॥

राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	मन की राड लखे नहि कोई ॥ जाणेगे जे पूरा सोई ॥		राम
राम	मन की खबर जक्त कूँ नाई ॥ सब ही बंद्या मन घर माई ॥११॥		राम
राम	या मनाच्या लढाईला कोणी ही जगातील स्त्री-पुरुष,ज्ञानी,ध्यानी समजू शकत नाही.		राम
राम	याच्या लढाईला तर सतस्वरूप विचाराचे जे पूर्ण संत असतील तेच जाणतील या		राम
राम	मनाच्या विकारी प्रकृतीची बातमी संसाराच्या लोकांना तर नाही आहेच.सर्वांचे प्राण		राम
राम	मनाच्या विकारी वासनिक घरात बांधले आहेत.हे संसाराच्या लोकांना समजतच नाही.		राम
राम	॥११॥		राम
राम	----- ॥----- ॥		राम
राम	मन के हात सबे बिकावे ॥ हिल मिल बिष खावे सुख पावे ॥१२॥		राम
राम	हे सर्व संसारचे लोक मनाच्या हाताने विकले गेले आहे. सर्व दुनियाचे लोक मनासोबत		राम
राम	हिळून मिळून विषय रस खातात व विषय रसाचे सुख भोगतात. ॥१२॥		राम
राम	में मन सूँ मत न्यारा चालुं ॥ मत के मते ना लीया ॥		राम
राम	जब मन वे समसेर संभाई ॥ मो सुं बो जुध कीया ॥१३॥		राम
राम	मी मनाच्या मताने चालला नाही मनाचा मतापेक्षा वेगळा चालला तेंव्हा मनाने माझ्यावर		राम
राम	क्रोध करून तलवार उठवली व माझ्यासोबत वेगवेगळ्या प्रकाराने खुप युध्द केले. ॥१३॥		राम
राम	आठु पोहोर बत्ती सुं घडिया ॥ जुध करतां दिन बीते ॥		राम
राम	मनवे बोत करारी मांडी ॥ सझेज हम सूँ जीते ॥१४॥		राम
राम	माझे त्याच्या सोबत अष्टोप्रहर बत्तीस घडी(तास)युध्द करत करत दिवस व्यतीत		राम
राम	होवून राहीले आहे.या मनाने खुपच कडक लढाई माझ्याशी पक्की केली आहे.लढाईत		राम
राम	हे मन मला सहजमध्येच जिंकून जाते. ॥१४॥		राम
राम	मेरी बात मांड मै भाखुं ॥ इस बिध याले कीजे ॥		राम
राम	मनवे दुष्ट आण जब घेरे ॥ नवा सूत फिर दीजे ॥१५॥		राम
राम	मी माझ्या मनाच्या समोर विकारांतून निघण्याची कोणती गोष्ट ठेवतो व ज्याच्याने		राम
राम	विकार वासना उपजणार नाही.असे उपाय करण्यास सांगतो तर हे दृष्ट मन माझी		राम
राम	गोष्ट मानत नाही.उलट हे विकारी दृष्ट मन मला घेरून घेरून नव्या नव्या विकारी		राम
राम	वासनांच्या रसात अटकतो. ॥१५॥		राम
राम	मेरी बात चले नहि कोई ॥ मनवे जीता जावे ॥		राम
राम	हेला करूं बुंबडी मारूं ॥ परत न पाछो आवे ॥१६॥		राम
राम	हे माझ्या समजने जराही चालत नाही व विकारी सुख मला देऊन मला जिंकून		राम
राम	जाते.मी मनावर खिजतो,ओरडतो तरी ही हे माझे मन काहीही केल्यावर विषय वासने		राम
राम	-पासून परत पलटून येत नाही. ॥१६॥		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

रिणी भाख बोहोत मै भाखी ॥ परतन माने कोई ॥

माडँ मुरड जाय जां बिषिया ॥ पीये बोहोत अघाई ॥१७॥

राम

जे तकरार करूं मै सामी ॥ अेसा सूत चलावे ॥

देहि जळे आग बिन सारी ॥ पाचुँ आण जगावे ॥१८॥

जर मी मनाशी तक्रार करून मनाचे मानीत नाही तर माझे मन शरीराला आगी शिवाय जाळते आणि हे मन पाची इंद्रियाला भोग भोगण्याकरीता जागविते. ॥१८॥

हुये भै भित बळे तब माई ॥ एक न माने काई ॥

ग्यान ध्यान सबी को लेपे ॥ स्वारथ मंडे सगाई ॥१९॥

माझी त्याच्याशी झालेली जबरदस्त लढाई पाहून माझे मन माझ्याशी भयभीत होऊन जाते व भयभीत होऊन देहात रोमा रोमात घुसून जाते.परंतु विषयांतून निघण्याची माझी एक ही गोष्ट मानत नाही.मी सांगितलेल्या ज्ञानाला ध्यानाला लोपून देते व आपल्या स्वार्थाची म्हणजे विषय विकारांच्या रसाची मला आवडेल अशी गोष्ट माझ्या समोर मांडतो. ॥१९॥

काहा कहुँ मन बोहोत हरामी ॥ येता सूत हलावे ॥

मूण्डे ओर पेट मे दूजी ॥ अंतर मे सब खावे ॥२०॥

मी या मनाला काय सांगू हे माझे मन खुप हरामी आहे. हे माझे मन विषयांचे अनेक सूत कपट चालवते.या मनाच्या मुखात एक गोष्ट असते व पोटात वेगळी गोष्ट असते म्हणजे जगाच्या समोर मोठ मोठ्या ज्ञानाच्या गोष्टी करतो व आतमध्ये विषय रस खाण्याची विचार करतो व जाऊन जाऊन सर्व विषय विकार खातो. ॥२०॥

पालु बोहोत ग्यान दुं सोई ॥ अेहे बाता दुख दीजे ॥

नरक कुंड मे जुग जे झूले ॥ मन दे समझर रीजे ॥२१॥

मी माझ्या मनाला विषय वासनेत जाण्यापासून अनेक प्रकाराने थांबतो व विषयांना मारण्याचे कैवल्य वैराग्य ज्ञान देतो.ज्या ज्या विषय विकारी गोष्टींपासून दुःख होईल तसेच युगानुयुग नर्कात पङ्क दुःख भोगेल.त्या विषय वासना तसेच त्यांचे कुफळ सांगून ज्ञानाने समजावून त्यांच्यापासून दूर राहण्यास सांगतो. ॥२१॥

मन दे कहे आगली किण ने ॥ अब खंड सो मेरी ॥

आगे जाय देख कुण आयो ॥ बात न मानुं तेरी ॥२२॥

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	मन सांगते पुढे दुःख पडतील नर्क मिळेल हे कोणी पाहिले आहे?आता वर्तमानात जे सुख भोगेल तेच माझे आहे.पुढे जाऊन कोण पाहून आला आहे.म्हणून तुमची नकात पडण्याची गोष्ट मी मानत नाही. ॥२२॥		राम
राम	मेरी बात मान रे भोरा ॥ साच कंहु सुण लीजे ॥		राम
राम	ग्यान बिग्यान सकळ मै दाखुं ॥ कहयो हमारो कीजे ॥२३॥		राम
राम	भोव्या मना माझी पुढे दुःख पडतील ही गोष्ट मान मी पुढे दुःख पडतील ही सत्य गोष्ट सांगत आहे.मी दुःखाने उबून(व्यतीत होऊन)सुखात पडणारे ज्ञान विज्ञान तुला सांगतो व तू हे ज्ञान विज्ञान समज व सांगतो तसे कर. ॥२३॥		राम
राम	अनंत क्रोड संतन की साखा ॥ नास्केत ले आया ॥		राम
राम	दीसत अर्थ जग के माई ॥ सुख दुख दोय कहाया ॥२४॥		राम
राम	मी तुला अनंत कोटी संतांची साक्ष देतो.तू विचारत आहे की नरककुंड कोण पाहून आला तर ऐक नासीकेतु सदेह यमपुरीचे सर्व नर्ककुंड पाहून आला.उघऱ्या डोऱ्यांनी समजायचे आहे तर या संसारात सुख दुःख दोन्ही ही प्रत्यक्ष दिसतात. ॥२४॥		राम
राम	कोढी हुवे कलंकी आंधो ॥ आण तन मिले ना कोई ॥		राम
राम	पूरब जनम कमाया मनवे ॥ अब भुक्ते इज्जँ सोई ॥२५॥		राम
राम	पूर्व जन्माच्या पाप कर्म केल्या कारणाने या जन्मात कोढी झाले आहेत.रक्तपिती झाले आहेत.आंधळे झाले आहेत हे सर्व या जन्मात पूर्व जन्माचे केलेले निच कर्माचे फळ भोगून राहीले आहेत. ॥२५॥		राम
राम	साची बात कहुँ मन सुण ये ॥ कर्म कर रेवे सारा ॥		राम
राम	देव लोक कूं को कुण पूंथा ॥ सुणरे मन हमारा ॥२६॥		राम
राम	अरे माझ्या मना मी तुला खरे विचारतो की जो सर्व प्रकारचे वाईट कर्म करत राहतो.त्यांच्यातून आज पर्यंत देवलोकात कोण पोहचले? ॥२६॥		राम
राम	बिषिया छाड आव सत माही ॥ हर सरणागत रहिये ॥		राम
राम	मेरी बात मान सट मूरख ॥ असत बात नहि कहिये ॥२७॥		राम
राम	अरे मन,तू या इंद्रियांचे विषयरस सोडून सतमार्ग ग्रहण कर व हरच्या शरणात रहा.अरे शठमूर्ख माझे हे सांगणे मान अरे मन,तू दुःख पडणाऱ्या खोट्या विकारांच्या गोष्टी बोलू नकोस. ॥२७॥		राम
राम	साची बिना सही नहि माने ॥ आ सब ले धिरकारे ॥		राम
राम	समझ सट मन मान हमारी ॥ जीती सार मा हारे ॥२८॥		राम
राम	सतमार्ग शिवाय रामजी मानणार नाही.रामजी नीच विकारांमध्ये रमणाऱ्यांना धिक्कारतात.		राम
राम	अरे शठमुर्ख मन,तू समज व माझी हरचा शरण घेण्याची गोष्ट मान.अरे मूर्ख मन		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम ज्याच्याने तू जिंकू शकतो असे मनुष्य तन मिळाले व मोक्षाला पोहचविणारे सतगुरु मिळाले.जसे कोणी चौसर खेळणाऱ्यांना चौसर जिंकण्याचा कधी तरी भारी डव हातात येतो व तो जिंकून जातो असा मोठा भारी जिंकणारा डव तुझ्या हातात आला त्याला हाताने गमवून हाऊ नकोस. ॥२८॥

राम आद अंत मे सुण ले सारी ॥ करणी बिना न तिरिया ॥

राम बिषिया भिरंग एक पल खाया ॥ लख चोरासी फिरिया ॥२९॥

राम सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत सर्व पाहून घे. हरच्या शरणाशिवाय कोणीही तिरले नाही. भृंगीने स्त्री सोबत एक पल विषय भोग केला त्याला एका पळाच्या विषय भोगाने भृंगी त्रेचाळीस लाख विस हजार वर्षा पर्यंत लक्ष चौंच्यांशीत दुःख झेलत फिरला. ॥२९॥

राम मनवा समझ ग्यान सुण भाई ॥ हिये जोर न कीजे ॥

राम रावण बंध्यो गयो बिष बदले ॥ चोर भागसी दीजे ॥३०॥

राम अरे माझा भाऊ माझे मन हे सतज्ञान समज व तु लक्ष चौंच्यांशीचे दुःख पडेल असे दुःसाहस करु नकोस.विषय विकारांमुळे रावणाचा वध झाला.जसे कोण चोर चोरी करतो.तेंव्हा त्याला अंधाच्या कोठडीत टाकतात.असेच निच विकारामध्ये कर्म केल्यावर रामजी नर्ककुंडात टाकून देतात. ॥३०॥

राम सुनले काना हुय सचेतन ॥ अे बातां दुख पावे ॥

राम सर्वर पाळ फूटगी भोळा ॥ जळ क्युँ माय समावे ॥३१॥

राम अरे मन,तु चेतन होऊन लक्ष देऊन ऐकून घ्या.या विकारी विषयांच्या गोष्टीने तु दुःख भोगशील अरे भोव्या मना,सरोवराची भिंत फुटून गेली तर सरोवरातील पाणी सरोवरात कसे थांबेल.असेच निच कर्म केल्याने नर्कात पडण्याचे कसे टळेल. ॥३१॥

राम देवे लाय कुसळ क्युँ बंछे ॥ खाय बिष क्युँ जीवे ॥

राम आक दूध थोहर रस भेळा ॥ पै बदले क्युँ पीवे ॥३२॥

राम जसे कोण्या घराला भारी आग लावून देईल व सुख मिळण्या करीता सर्व सुख देणाऱ्या राम वस्तु राख व्हायला हेच चाहील तर हे कसे होईल.आग लावली आहे तर आग सुखाची राम वस्तु असो वा दुःखाची वस्तु असो सर्वांना भस्म करेल कोणी विष खाईल व मृत्यु न यावा असा विचार करेल तर विष खाललेला जीवंत कसा राहील.अरे मन,अमृता सारख्या राम गाई म्हशीच्या दुधाच्या जागी प्राण घेईल अशी रुई किंवा निवळाच्या विषारी दुध का प्यावे? ॥३२॥

राम बिषिया रस कबु नहि आछा ॥ सुण सट मन हमारी ॥

राम सब जग बंध्यो विष की बेली ॥ मार पडे सिर भारी ॥३३॥

राम अरे मुर्ख मन,हे विषयरस कधीही चांगले नाहीत.हे सर्व संसार विषयाच्या वेलीने बांधलेले

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	आहेत.या विषय रसामुळे जीवाच्या मस्ताकावर भारी मार पडत राहतो. ॥३३॥		राम
राम	जग कूं देख अर्थ कर लीजे ॥ क्या सुख पावे लोई ॥		राम
राम	बिष की सीर पीव कर अमर ॥ देख जगत सब कोई ॥३४॥		राम
राम	आपल्या आपल्या विषय कर्माच्या प्रमाणाने जीव कसे कसे दुःख संसारात भोगत राहतो.		राम
राम	हे या संसारातील जीवांच्या दुःखाना पाहून अर्थ लावून घे.अरे जीव,या संसारात		राम
राम	आजपर्यंत विषाची सीर पिऊन कोणी अमर झाला आहे कां?हे ही पाहून घे.॥३४॥		राम
राम	बिषिया पियो राज बिराणा ॥ बो बिध हर्ष मनावे ॥		राम
राम	इण मे मुगत गत जो होती ॥ जग परळे क्युँ जावे ॥३५॥		राम
राम	जे राज महाराजे विषय रसात मग्न राहिले होते त्यांचे राज्य हातातून सुटून गेले होते.		राम
राम	व त्यांचे राज्य दुसऱ्यांचे राज्य होऊन गेले होते.अरे मन,तू विषय सुखांमध्ये खुपच		राम
राम	प्रकाराने हर्ष मनवितो.जर याच्यात सुख देणारी गती,मुक्ती होऊन गेली तर हे संसारातील		राम
राम	लोक दुःखात का जातात. ? ॥३५॥		राम
राम	समझ समझ मन मान हमारी ॥ दे बिषिया छिटकाई ॥		राम
राम	समरथ स्याम मुगत को दाता ॥ इम्रत पियो अघाई ॥३६॥		राम
राम	अरे मन,तू समज आणि समजून माझे ऐक.अरे मन,ही विषय वासना सोडून दे आणि		राम
राम	समर्थ स्वामी जो मुक्तीचा दाता आहे त्यांच्या नावाने नामामृत पोट भरून पी.॥३६॥		राम
राम	बिष कूं छाड अमर हुवा जग मे ॥ सो मे तोय बताऊँ ॥		राम
राम	चित्त मन धार सुरत सो दीजे ॥ हेला कर नित जाऊँ ॥३७॥		राम
राम	संसारात विषय विकार सोडून जे जे अमर झाले त्यांचे दाखले तुला देतो.ते दाखले तू		राम
राम	चित्त मन व सुरत लावून ऐक.मी तुला नित्य ज्ञानाने शब्द ऐकवतो.तरी ही समजत		राम
राम	नाही म्हणून तुझ्यावर चिड येते. ॥३७॥		राम
राम	परमारथ काज ज्ञान उचारूँ ॥ भूला गेल बताये ॥		राम
राम	तुंहि कर भुगतसी तुंहि ॥ ताते समझ कर रहिये ॥३८॥		राम
राम	मी परमार्थ म्हणजे तुझ्यावर दुःख पडू नये याकरीता तुला ज्ञान सांगत आहे.जसे कोणी		राम
राम	रस्ता विसरून जातो.त्याला रस्ता दाखवायला पाहिजे.असाच तू अमर होण्याचा रस्ता		राम
राम	विसरून गेला म्हणून ज्ञान देऊन तुला समजावत आहे.जो जसे करेल जसे तो भोगेल		राम
राम	हे तू तुझ्या उदरात(हृदयात)समजून घे. ॥३८॥		राम
राम	गोपी चंद भर्तरी गोरख ॥ काग भुसंडी कहिया ॥		राम
राम	जांजुळ दत्त दिग्म्बर बिष तज ॥ अबंचळ जग मे रहिया ॥३९॥		राम
राम	गोपीचंद,भर्तरी हे मामा भाचे होते.हे दोन्ही राजा होते.त्यांनी विषय विकार त्यागून		राम
राम	अमर होण्याचा योग धारण केला होता.त्या कारणाने ते चौच्यांशी लक्ष योनीत न पडता		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	महाप्रलयापर्यंत अमर होऊन गेले.कागभुसंडी,जांजुली ऋषी,दत्त डिंबर या सर्वांनी	विषय रस त्यागले व ब्रह्मयोग धारण करून जगात अमर बनून गेले. ॥३९॥	राम
राम	बिषिया छाड साचा सुं सिधा ॥ अनंत क्रोड रिष राई ॥		राम
राम	सत्त के कारण पांडव जीता ॥ केरुं गया बिलाई ॥४०॥		राम
राम	अरे मन,अनंत कोटी ऋषी व राजांनी विषयरस त्यागन करून सतचा मार्ग धारण केला		राम
राम	ज्याच्याने ते सर्व ऋषी व राजा सतच्या देशाला गेले.(सिधाये)कौरव व पांडवात लढाई		राम
राम	झाली ज्यात पांडवाचा म्हणजे सतचा(सत्याचा)विजय झाला व कौरव म्हणजे असतची		राम
राम	(असत्याची)हार झाली. ॥४०॥		राम
राम	सत्त की बात सत्त कर माने ॥ इण मे झूठ न कोयी ॥		राम
राम	जन प्रह्लाद नाम के सरणे ॥ जीत गयो जुग लोई ॥४१॥		राम
राम	अरे मन,सतची गोष्ट सतच होते.त्यापासून खोटे कधी ही निपजत नाही.संत प्रलहाद		राम
राम	नामाच्या शरणात गेल्याने संसारात राक्षसांशी अरु बरु न लढता ही राक्षस लोकांशी		राम
राम	संसारात जिंकून गेला. ॥४१॥		राम
राम	एक दोय की काहा बताऊँ ॥ लेखे बिन अपारा ॥		राम
राम	बिषिया छाड मिल्या सुख सागर ॥ सुणरे मन हमारा ॥४२॥		राम
राम	अरे मन,मी एक दोनची काय दाखउ ?अशाप्रकारे सुखसागरात मिळून गेले.त्याचा हिशोब		राम
राम	नाही आहे.हिशोबाच्या पलिकडे अगणित आहे.हे सर्व विषयरस त्यागून सुखसागरात		राम
राम	मिळून गेले. ॥४२॥		राम
राम	सुखदेव कर्त्तर शाम सुण लक्ष्मण ॥ हणवंत गरुड कहाया ॥		राम
राम	गोरख छाड भया जग अमर ॥ जंवरे हात न आया ॥४३॥		राम
राम	कार्तिक स्वामी,सुखदेव ब्राद्रायणी,लक्ष्मण,हनुमान,गरुड,गोरखनाथ या सर्व सहा जरींनी		राम
राम	विषय त्यागून सतचा शरण घेतला.ज्यामुळे हे सर्व जती यमराजाच्या हातांमध्ये न		राम
राम	जाता अमर होऊन गेले. ॥४३॥		राम
राम	बङ्ग तिथंकर करणी सारा ॥ जग तज न्यारा हुवा ॥		राम
राम	आगे किया दिया सब बदला ॥ अब कर्मा सूं जूवा ॥४४॥		राम
राम	हे सर्व मोठ मोठे तीर्थकर राजपाट त्यागून विषय विकारात जगापासून वेगळे झाले व		राम
राम	पूर्वीचे केलेले सर्व काळ कर्माचे बदले चुकवून केवली झाले. म्हणजे कर्मापासून वेगळे		राम
राम	झाले. ॥४४॥		राम
राम	भुगत्या सबे आगला सारा ॥ अब बिष पिये न कोई ॥		राम
राम	मिलिया जाय ब्रह्म के मांही ॥ साख भरे सब लोई ॥४५॥		राम
राम	या तीर्थकरांनी पूर्व जन्माचे आपले विकारांचे केलेले कर्म पाहून मिटवून दिले व आता		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	ते दुःख पोहचविणाच्या कर्मच्या भितीने कोणी ही विषयरस घेत नाही. हे सर्व कर्म शुन्य करून ब्रह्मध्ये मिळून गेले. ते तीर्थकर केवल प्राप्त करून ब्रह्मध्ये मिळून गेले म्हणून जगातील सर्व ज्ञानी, ध्यानी साक्ष भरतात. ॥४५॥		राम
राम	करणी करे नरक नहि डूबा ॥ जंवरे काळ न खाया ॥		राम
राम	सुण मन साख आगली सारी ॥ अनंत रिष की भाया ॥४६॥		राम
राम	हे तीर्थकर वाईट कर्म करून नर्कात बुडाले नाही म्हणजे यांना यमाने खाल्ले नाही. अरे मन, आजपर्यंत अनंत ऋषी होऊन गेले. ते सर्व यमापासून कसे उबरे ही त्यांची साक्ष ऐक. ॥४६॥		राम
राम	गीता बेद पुराण पुकारे ॥ भागवत सुखदेवा ॥		राम
राम	कपल मुनि बाष्ट सिव सेसा ॥ सुण मन सब का भेवा ॥४७॥		राम
राम	गिता, वेद, पुराण, भागवत, सुखदेव, कपीलमुनी, वशिष्ठमुनी, शिव, शेषनाग या सर्वांचे ज्ञान ऐक. ॥४७॥		राम
राम	सब की साख ग्रंथ सुण लीजे ॥ बिषिया सब बिसराया ॥		राम
राम	ग्यान ध्यान सज जोग जुगत गत ॥ नाव सबे मन भाया ॥४८॥		राम
राम	यांनी ज्ञानात विषयरस वाईट आहे. ही साक्ष भरली आहे. या सर्वांच्या मनात ज्ञान, ध्यान, योग, नामस्मरण इत्यादि करून संसारापासून मुक्ती प्राप्त करण्याचाच रस्ता आवडला आहे. ॥४८॥		राम
राम	जुगे जुग मे संत पुकारे ॥ भीड पडया रिष सारा ॥		राम
राम	कर्णी आण सबे मु दाखे ॥ सुण ये सिरजण हारा ॥४९॥		राम
राम	सर्व युगांमध्ये ऋषी व संत संकट पडल्यावर सिरजनहारला आठवण करतात व जगाला आठवण करण्यास सांगतात भिड(संकट, दुःख)पडल्यावर चांगले चांगले कर्म करा, चांगला धर्म करा असे हे सर्व सांगतात. ॥४९॥		राम
राम	भीड पडे बोहो संकट सरीरा ॥ बिषिया याद न आवे ॥		राम
राम	करणी धर्म नाँव जुग सारा ॥ सब ही आण बतावे ॥५०॥		राम
राम	जेंव्हा उलगडणार नाही असे भारी संकट पडते तेंव्हा कोणाला विषयची आठवण ही येत नाही. तेंव्हा चांगले कर्म करा, धर्म करा, नामस्मरण करा हेच जगाला संकटातून निघण्या - करीता लोकांना ज्ञानी, ध्यानी येऊन येऊन समजावतात व ते ही चांगला धर्म, कर्म नामस्मरण करतात. ॥५०॥		राम
राम	चोडे अर्थ जग के माही ॥ सुण मन समझ अयाना ॥		राम
राम	तस्कर चोर चुगल जग कहिये ॥ जाहाँ सुख काहां कहांणा ॥५१॥		राम
राम	अरे नादान मन, जे संसारात तस्कर, चोर आण चुगली करणारे चुगलीखोर यांना कोठे		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	हीं सुख मिळते असे कोणी सांगतो का?याना संसारात जेथे तेथे दुःखच दुःख आहे हेच उघड उघड दिसते. ॥५१॥		राम
राम	नट खट चोर बावरी जुग मे ॥ पासीगर सुण थोरी ॥		राम
राम	बेर्झमान केता जग माही ॥ को माया किण जोडी ॥५२॥		राम
राम	अरे मन,या संसारात दुसऱ्याला त्रास देणारे नटखट,चोर,शिकार करणारे बाबरी फासीगर		राम
राम	हिंसक थोरी बेर्झमान खुप असतात.त्यातील कोणी माया जोडून धनवान झाले आहे का		राम
राम	हे तु सांग? ॥५२॥		राम
राम	सउकार साच जग बिणजे ॥ अगल उगल नहि कोई ॥		राम
राम	तांके धन लाख पर दीयो ॥ धजा फरुके सोई ॥५३॥		राम
राम	सावकार संसारात खरा व्यवहार करतात व दगाबाजी खोटा बेर्झमानी असा व्यवहार		राम
राम	काहीही करीत नाही.त्यांच्या घरात लाखो रुपयांचे धन येते.रुपयांनुसार त्यांच्यात		राम
राम	दिपक पासून धजा ही फडकवतात. ॥५३॥		राम
राम	देवे धन आपको पेली ॥ गरज सकळ की सारे ॥		राम
राम	उजियागर क्रोडी उण गेले ॥ सणमुख धणी बिचारे ॥५४॥		राम
राम	अरे मन,सावकार संसारातील लोकांची त्यांची गरज पूर्ण होण्याकरीता आधी घरातून		राम
राम	धन काढून देतात व त्यांची गरज पूर्ण करतात. ॥५४॥		राम
राम	अरब खरब धन अपारा ॥ छेडो पार न आवे ॥		राम
राम	सत्त की बात देख जग माही ॥ चवडे साहा कहावे ॥५५॥		राम
राम	या सावकारांच्या घरी अरब खरब म्हणजे मोजायला गेले तर पार नाही येत इतके		राम
राम	अपार असते.अरे मन,ही सत्याची गोष्ट बघ की ते सर्व संसारात खरा व्यापार करून		राम
राम	सत्य चालले आहे म्हणून जगात स्पष्ट रुपाने(उघडपणे)सावकार म्हणवले गेले ॥५५॥		राम
राम	राजा राव रंक सुलताना ॥ पातसाहा जग माही ॥		राम
राम	सत्त की बात साहा मुख दाखे ॥ मन सब जाचण जाही ॥५६॥		राम
राम	जगात राजा,सावकार,रंक,चोर,बादशहा हे सर्व राहतात.सावकार सतच्या योगाने धन		राम
राम	मिळवतो व आपले तोंड जगाला स्पष्ट रुपाने(उघडपणे)दाखवतो व चोर आपले तोंड		राम
राम	जगापासून लपवितो.अरे मन जगातील सर्व लोक सावकाराकडे कर्ज मागायला जातात		राम
राम	व चोराकडे नाही जात. ॥५६॥		राम
राम	सत्तु कार बांडे जग भारी ॥ अनंत जीव सुख पावे ॥		राम
राम	सत्त की बात देख मन जग मे ॥ प्रगट नेण दिखावे ॥५७॥		राम
राम	हे सावकार जगात भारी भारी सत्कार प्राप्त करतात.त्यांच्या धन देण्याच्या स्वभावाने		राम
राम	अनंत जीव सुख प्राप्त करतात.अरे मन, ही सतची गोष्ट या संसारात प्रत्यक्ष डोळ्याने		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	दिसू लागते.जगाच्या डोळ्यांनी लपलेली नाही. ॥५७॥	राम
राम	प्रगट ग्यान बताऊँ तोने ॥ भर्म न राखुं कोई ॥	राम
राम	सरग नरक भूलोक पताळा ॥ युँ कर पुँछे सोई ॥५८॥	राम
राम	अरे मन,मी तुझ्यात कोणताही भ्रम राहणार नाही असे झान प्रगट रूपाने सांगतो.स्वर्ग,	राम
राम	नर्क,पाताळ,मृत्युलोकात वेगवेगळे लोक पोहचतात. ॥५८॥	राम
राम	चोरी जारी बिषिया खाया ॥ जग मे कोण सरावे ॥	राम
राम	सदा बर्त केताईक दीया ॥ साहा पद मन कूं पावे ॥५९॥	राम
राम	चोरी करतात जारी करतात, विषयरस भोगतात अशा लोकांची संसारात कधी शोभा	राम
राम	होते का ?या चोरी जारी करणाऱ्या कोणी मनुष्याने कधी सदावर्त ठेवले आहे का ?	राम
राम	यांच्यातील किर्तींनी दानधर्म केला ?चोरी जारी करणारे किती लोकांना जगाने जगात	राम
राम	सावकार पदवी दिली आहे अरे मन,हे समज. ॥५९॥	राम
राम	पेकंबर ओर पीर अवलिया ॥ फिर अवतार कहाया ॥	राम
राम	बिषिया छाड तज्यो जग सारो ॥ तबे मुगती घर पाया ॥६०॥	राम
राम	अरे मन,जगात अनेक पैगंबर,पिर,अवलिया म्हणजे संत व अवतार झाले.त्यांनी आधी	राम
राम	जगातील सर्व विषयरस त्यागले तेंव्हा त्यांना सुखाचे मुक्ती घर मिळाले. ॥६०॥	राम
राम	देवलोक मे देवत सारा ॥ यां सुं सब चल जावे ॥	राम
राम	करणी करे छाड सब बिषिया ॥ देवत जाय कहावे ॥६१॥	राम
राम	देव लोकातील सर्व देवता मृत्युलोकांतून चालून जातात.ते या मृत्युलोकात विषयरस	राम
राम	त्यागतात व येथे चांगले कर्म करून देवलोकात पोहचतात. ॥६१॥	राम
राम	सत्त की बात पकड जिण साधी ॥ सब कूं दर्शण दीया ॥	राम
राम	बिषिया माय जगत सब झूले ॥ को किण सरणे लीया ॥६२॥	राम
राम	अरे मन,सत्तची गोष्ट समजून ज्याने साधले आहे.या सर्वांना हरीने दर्शन दिले आहे	राम
राम	आणि विषय भोगात जे संसार झूलून राहीला आहे.त्यांना हरीने शरणात घेतले आहे	राम
राम	का हे बोल. ॥६२॥	राम
राम	बिषिया बुरा भला मत जाणे ॥ रे मन समझो मूवा ॥	राम
राम	गोतम घरे इन्द्र चन्द्र आया ॥ रुम रुम भग हुवा ॥६३॥	राम
राम	हे विषय रस घेणे खुप वाईट आहे.याला खुप चांगले मानू नका.अरे मुर्दा मन तु समज	राम
राम	गौतमाच्या घरी कपट खेळून इंद्र व चंद्र विषय रस घेण्यास गेले ज्याने इंद्राच्या	राम
राम	शरीरावर दुःख देणारे एक हजार भग प्रगटले. ॥६३॥	राम
राम	देव लोक मे ओ सुख भारी ॥ बिषिया चरे अपारा ॥	राम
राम	ताते आण पडे भू उपर ॥ जनम धरे लख सारा ॥६४॥	राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	देवलोकात स्त्री संगाचे भारी सुख आहे. तेथे अनेक प्रकारचे विषय सुख चालतात.त्या भोगांनी देवलोकाचे देवता भुलोकावर चौच्यांशी लक्ष योनीच्या दुःखात येऊन पडतात.		राम
राम	॥६४॥		राम
राम	परले आण पडे जग माही ॥ फेर मार सिर खावे ॥		राम
राम	जंवरे हात बिकावे मन रे ॥ बंद्या जमपुर जावे ॥६५॥		राम
राम	देवलोकात विषय सुख भोगण्याचे आयुष्य संपल्यानंतर जीव भुलोकावर येऊन पडतो व		राम
राम	येथे पाप कर्माचे मार शिरावर खातो.हे जीव यमांच्या हाती विकले व त्याला दुःख		राम
राम	भोगवायला यम बांधून यमपुरीला घेऊन जातो. ॥६५॥		राम
राम	सुण मन समज साच गह लीजे ॥ भांत भांत समझाऊँ ॥		राम
राम	गुरु प्रताप समझ मे पाई ॥ तुज हेला दे जाऊँ ॥६६॥		राम
राम	अरे मन,तू ऐक व समजून जे खरे आहे त्याला ग्रहण कर. तुझ्या समजमध्ये येण्या-		राम
राम	करीता मी तुला वेगवेगळ्या प्रकारे समजावतो.गुरु प्रतापाने मला समज आली आहे.ती		राम
राम	समज मी तुला जोर देऊन समजावणे चाहतो आहे. ॥६६॥		राम
राम	खोटी नीत बाळी घर जातो ॥ करे तो बडी अनीती ॥		राम
राम	तां कूं पटक मारियो छिन मे ॥ हिर्णकुश के घर बीती ॥६७॥		राम
राम	खोट्या विकारी नितीने बाली सुग्रीवच्या घरी मोठी अनिती करायला गेला होता.त्याला		राम
राम	जमिनीवर पटकून एका क्षणामध्ये मारून टाकले.हिरण्यकश्यपुच्या घरी ही हेच झाले.		राम
राम	हिरण्यकश्युपने देवकन्या क्याधुला हरण करून घरी आणले.त्यापासून क्याधुला प्रलहाद		राम
राम	पुत्र जन्मला.प्रलहादच्या भक्तीच्या प्रतापाने घरात नरसिंह प्रगट झाला हिरण्यकश्युपला		राम
राम	नष्ट केले. ॥६७॥		राम
राम	भसमी आण करी बोहो सेवा ॥ मन धर बिष की बाता ॥		राम
राम	भसमी कडो लियो छळ हाते ॥ सुण दुष्टि की वा ताता ॥६८॥		राम
राम	भस्मासुराने मनात पार्वतीचे हरण करून पत्नी बनवून घेणे व तिच्या सोबत विषय		राम
राम	वासना भोगणे या खोट्या नितीने महादेवाची सेवा केली व महादेवाला प्रसन्न करून		राम
राम	घेतले व कपटाने(छळाने)महादेवाकडून भस्मीकडा प्राप्त करून घेतला. त्याची गोष्ट		राम
राम	ऐक. ॥६८॥		राम
राम	ऊहि मूवो मारियो हर ने ॥ भसम कियो उण ताई ॥		राम
राम	बेईमान बिषे रस पीया ॥ जीत जग नहि जाई ॥६९॥		राम
राम	विष्णूने मोहीनीचे रुप धारण करून भस्मासुराला बोलली मी आली आहे.आता तू जसे		राम
राम	महादेव माझ्या समोर नाचत होता त्यांच त-हेने तू ही नाच.भस्मासुर नाचायला लागला.		राम
राम	मोहीनी म्हणाली डोक्यावर हात ठेवून फिरून फिरून नाच,तर मी खुश होईल.कडा		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	डेक्यावर फिरताच भस्मासुर भस्म होऊन गेला.अशाप्रकारे हा भस्मासुर विषय वासनेने मेला.अशाप्रकारे बेर्इमान कपटी लोक विषय वासना पितात.त्यांच्यातील काळापासून जिंकून कोणी जात नाही. ॥६९॥		राम
राम	राक्स हुवा बुध का हीणा ॥ बो बिषिया रस खाया ॥		राम
राम	नेकी छाड बदी वा कीनी ॥ किणे मोख फळ पाया ॥७०॥		राम
राम	सर्व राक्षस हिनबुद्धीचे झाले,विकारी बुद्धीचे झाले या राक्षसांनी खुप विषयरस खाल्ले.		राम
राम	निती सोङ्गुन अनितीने संसारात राहीले.या राक्षसांमध्ये कोणत्याही राक्षसाला मोह फळ मिळाले का? ॥७०॥		राम
राम	सब ही मूवा गया युँ परळे ॥ बार न बुंब न कोई ॥		राम
राम	मनवा समझ कहुँ मै तोसुं ॥ बिषिया मोख न होई ॥७१॥		राम
राम	या विषय वासनेमुळे सर्व राक्षस नकात पडले.त्यांच्या मागे कोणीही दुःख जतविले नाही.		राम
राम	अरे मन,या विषय वासनेने कधी ही मोक्ष मिळणार नाही. ॥७१॥		राम
राम	छाड छाड मन सबे बिकारा ॥ का हार हो मुरझाइ ॥		राम
राम	बिरिया थकी चेत मन मूरख ॥ ओसर जाय बजाई ॥७२॥		राम
राम	अरे मन,हे सर्व विकार सोड,अरे तु विकार सोडण्याकरीता उदास होऊन का राहतो.		राम
राम	अरे मन,वेळ आहे तो पर्यंत जागृत होऊन जा.अरे,हे मनुष्य देहाचा अवसर जाऊन राहीला आहे.हा अवसर(वेळ)तुला जागृत होण्याकरीता वाजून राहीला आहे तरी ही तु जागृत होऊन नाही राहीला. ॥७२॥		राम
राम	आज काल करता दिन बीचे ॥ कायर ओला खावे ॥		राम
राम	करणा व्हे बेग कर लीजे ॥ गया दिन नहि आवे ॥७३॥		राम
राम	आज करेल,उद्या करेल असे करत दिवस व्यतीत होऊन राहीले आहे.लढाईला घाबरणारा डरपोक जसे उद्या जाईल,उद्या जाईल असे कोणते ना कोणते कारण सांगून लढाईला जाण्यापासून(जाण्यास)लपत राहतो.तसे माझे मन लपून राहिले आहे.		राम
राम	अरे मन,जे ही करायचे आहे ते लवकर करून घे गेलेले दिवस परत हातात येत नाही.		राम
राम	हे समजून आजच करून घे. ॥७३॥		राम
राम	सोदो सगपण करे बुहारा ॥ ढील पडे नहि आछो ॥		राम
राम	भिचकी आण पडे को मांहि ॥ डिग पिच हुवे मन पाछो ॥७४॥		राम
राम	सौदा करणे,सोयरीक करणे किंवा मोठा व्यवहार करणे याच्यात ढिल्ले राहणे चांगले नाही.कोणी येऊन मध्येच विघ्न टाकून देते व आपले किंवा समोरच्याचे मन डिग पिच (झळमळीत)होऊन जाते व अस्सल नफेवाला व्यवहार बनू शकत नाही. ॥७४॥		राम
राम	लाला आण मिले तिण बिरिया ॥ हिंये सोच बिचारे ॥		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

ढील पडया सिर बहन काई ॥ ज्यो फेंके सो मारे ॥ ७५ ॥

राम ज्या वेळी विषय विकार त्यागण्याची व सत्य गोष्ट पकडण्याची चाहणा होते. तेव्हांच हृदयात विचार करून विषय विकार त्यागून सत्य गोष्ट पकडून घेतली पाहिजे. जसे लढाईमध्ये तलवार किंवा बाण चालवण्यात जो ढिलाई करतो. त्याचा चालवलेला बाण शत्रु हुशार होऊन गेल्या कारणाने शत्रुच्या कोणत्या सैनिकावर चालत नाही. शत्रु हुशार होण्याच्या आधी जो बाण चालवेल तोच शत्रुला मारू शकेल. ॥ ७५ ॥

राम सजिये कटक राड नहि हुणा ॥ करसण अकल बिगाडे ॥

राम चोर जार दुस्मण गह लीजे ॥ ढील पडे नहि बाडे ॥ ७६ ॥

राम चोर किंवा शत्रु पकडण्यात वेळ करून दिली तर कितीही फौज सुसज्जीत असली तरी ही चोर किंवा शत्रु पकडला जात नाही. जसे शेती करणारा शेतकरी अवकल ठेवून शेतात वेळेवर पेरणी न करता मुर्ख बनून अवेळी पेरतो. परिणामतः त्याचे पिक बिगडून जाते. अशाप्रकारे ढिल झाल्यावर व्यभिचारी व शत्रु पकडला जात नाही. ॥ ७६ ॥

राम मन दे समज कहुँ तुज ताई ॥ जग दिष्टांग बताऊँ ॥

राम ढील पडयाँ मे हुवे अकाजा ॥ ताते सुण केह जाऊँ ॥ ७७ ॥

राम हे मन देवता, तु समज मी तुला संसाराचे दृष्टांत सांगतो. कोणतीही मोठी वस्तु हस्तगत करण्यात ढिलाई केल्यावर नुकसान होते. म्हणून मी तुला विषय विकार त्यागण्यात व सतज्ञान धारण करण्यात ढिलाई करू नकोस हे सांगत राहिलो आहे. ॥ ७७ ॥

राम मोसर जाय नीर ज्युँ सिलता ॥ पाछे रहे न कोई ॥

राम लोहो को ताव बीज को झब को ॥ जाता बार न होई ॥ ७८ ॥

राम जसे नदीचे पाणी वाहून चालले जाते ते वाहून गेलेले पाणी परत येत नाही. तसेच जे वय गेले ते पुन्हा मिळत नाही. मनुष्य देहाची वेळ निघून गेल्यावर हातात काहीही राहत नाही. जसे लोहाराचा लोंखडला दिलेला ताव जाण्यास वेळ लागत नाही. जसे विजेची चमक बघता बघता चालली जाते असे मनुष्य देहाचे श्वास संपायला वेळ लागत नाही. ॥ ७८ ॥

राम केती बिरा गयो तुं परले ॥ जूण अनंता धारी ॥

राम बिषिया खाय रंज्यो नहि कोई ॥ सुण मन सीख हमारी ॥ ७९ ॥

राम अरे, तू किती वेळा चौच्यांशी लक्ष योनीत गेला व तू कितीही वेळा विषय भोग घेणारी काया धारण केली. प्रत्येक कायेत भरपुर विषय भोग केला तरी ही तु विषय भोगाने तृप्त झाला नाही. अतृप्तचा अतृप्तच राहीला व विषयतृप्ती करीता योनी योनीमध्ये जाऊन जन्म मरण्याचे दुःख भोगत राहीला. अरे मन, तू माझा उपदेश ऐक तू विषयरस त्यागून सतज्ञान धारण कर. ॥ ७९ ॥

राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

केती बार हुवेसी सिकरो ॥ जंबुक रोज कहाणो ॥

बिषिया बिना रयो नही वाही ॥ खायर नाय अघाणो ॥८०॥

राम अरे मन, तु कित्येक वेळा सिकरा झाला. कित्येक वेळा कोल्हा झाला. कित्येक वेळा रोही झाला व ज्या योनीत गेला तेथे विषय रस प्यायल्या शिवाय राहीला नाही. तरी ही आज पर्यंत विषय रसाने तृप्त झाला नाही. ॥८०॥

कीट पतंगा पसू पखेरुं ॥ लाख इकावन कहिया ॥

अेती देहे सबे ते धारी ॥ जहाँ ताहाँ बिषे रस पीया ॥८१॥

तु किटक झाला, पतंगा झाला, पशु झाला, पक्षी झाला असे सर्व एककावन लाख शरीर धारण केले व ज्या ज्या योनीत गेला तेथे विषय रस पिला तरी ही तृप्ती मिळाली नाही. ॥८१॥

मनवे देहे धरी ते केती ॥ लेखे बिन अपारा ॥

च्यार लाख तुं जात कहाणो ॥ जनमा वार न पारा ॥८२॥

तु आज पर्यंत अनेक वेळा मनुष्य देह धारण केले. त्यांची गणती केली तर गणती करता येत नाही. मनुष्याच्या चार लाख जातीच्या योन्या आहेत असे म्हणतात. त्या सर्व जातीत तु जन्मला व विषयरस भोगले तरी ही तृप्ती मिळाली नाही. ॥८२॥

राजा होय बोहोत बिष पीया ॥ छास पास संग राणी ॥

हाकम सेठ सबे हुय आया ॥ मनछा नाय पुराणी ॥८३॥

जेंव्हा तू राजा झाला होता तेंव्हा तुझ्या सोबत अनेक राण्या, दास्या, पासवान होत्या. तू त्या सर्वाच्या सोबत विषयरस घेतला. तू हाकम झाला, सेठ साहुकार झाला असे सर्व प्रकारचे मनुष्य देह धारण करून आला व प्रत्येक देहात भरपेट विषयरस पित आला तरीही तुझी विषयरस पिण्याची मनिषा ताजीच्या ताजी आहे जुनी नाही झाली. ॥८३॥

किसबण बोहोत वेशिया दासी ॥ राम जन्या संग गायो ॥

भडवो होय रयो इण माही ॥ बिषिया धाप न आयो ॥८४॥

तु भडवा बनून अनेक वेश्यांसोबत राहीला. दास्यासोबत राहिला. रामजन्या सोबत राहीला व जेथे तेथे विषयरस प्यायला. परंतु विषय रसाने तृप्त झाला नाही. ॥८४॥

छाळी बोहोत सेंकडा मांही ॥ तोय बोकडो कीयो ॥

सांपे मांय सांड की बिरिया ॥ बिषे जुगे जुग पीयो ॥८५॥

शेकडो बकऱ्यांमध्ये तुला बकरा बनविले. गाईच्या झुंडीमध्ये तुला सांड बनविले. अशा प्रकारे योनी योनीत युगानयुगा पासून विषयरस पित आला. परंतु विषयरसाने तृप्त झाला नाही. ॥८५॥

पारे वो होय पलक न बिछडयो ॥ गज संग बोहोत बताई ॥

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

बिषिया खाय रंज्यो नहि कोई ॥ पङ्डयो खाड मे आई ॥ ८६ ॥

राम कबुतर होऊन कबुतरनी पासून क्षणभर ही वेळा राहीला नाही.अनेक हृतीणींच्या
राम सोबत हृती बनून राहीला व विषयरस पित राहीला.हृती योनीत विषयरसाच्या उन्मादा
राम मध्ये खड्डात पडला तरी ही तू विषयरसाने तृप्त झाला नाही. ॥८६॥

राम चोरी जारी बो बिध कीवी ॥ लेखे बिना अपारा ॥

राम धायो नहि हुवो नहि पूरण ॥ बिषिया छेह न पारा ॥ ८७ ॥

राम तू चोरी जारी म्हणजे लपून मोजता नाही येत अश्या अपार वेळा विषय रस प्यायला
राम तरीहीतु कधी ही तृप्त झाला नाही.तू समज विषय वासनेचा अंत येत नाही. ॥८७॥

राम लगती लाय डाळे मे लाकड ॥ दूणी अंच लखावे ॥

राम पाणी बिना बुझि नहि कोई ॥ कोट जतन कर जावे ॥ ८८ ॥

राम आग लागली आहे या आगीत लाकुड टाकतच राहीले तर आग कधी विझणार नाही.

राम दुप्पट आग भडकेल.ही आग पाण्याशिवाय विझणारी नाही.वर्षानुवर्ष करोडो प्रयत्न केले

राम तरी ही पाण्या शिवाय लाकडे टाकून आग विझणार नाही. ॥८८॥

राम ज्युँ ज्युँ फूस कचोडो डारे ॥ त्युँ बो हुवे भै भीता ॥

राम मनवा समझ मान जड मेरी ॥ लाय जळत जुग बीता ॥ ८९ ॥

राम आग विझविण्या करीता गवत,कचरा,जसे जसे टाकेल तशी तशी आग भयंकर होते

राम म्हणून अरे माझे जड मन,तू समज व माझे ऐक.कामाग्नी कामानेच कामाग्नी विझवणे

राम चाहतो.परंतु हि कामाग्नी जसे आगीत कचरा लाकुड टाकल्याने आग शांत होत नाही.

राम तसे या कामाग्नीच्या काम रसाने तिची कामाग्नी शांत होत नाही.अरे मन,ही कामाग्नी

राम फक्त कैवल्य झानाने राख होते. ॥८९॥

राम इन बिध बुझे कदे नहि भाई ॥ असंख जुग होय जावे ॥

राम पाणी डार फूस कर दूरो ॥ वहाँ की वहाँ बुझावे ॥ ९० ॥

राम अशाप्रकारे आग कधी ही विझणार नाही.आगीत कचरा फुस लाकुड टाकत राहीले तर

राम ती आग असंख्य युग व्यतीत होऊन गेल्यावर काही विझणार नाही.कचरा,लाकुड

राम टाकणे बंद करून दिले व पाणी टाकले तर आग तेथल्या तेथेच विझून जाईल.अशा

राम प्रकारे कामाग्नी कामाने शांत होणार नाही.ती कैवल्य सतज्ञान प्राप्त केल्याने विना

राम विलंब राख होऊन जाईल. ॥९०॥

राम बिषिया पीत धापसी नाही ॥ सुण तुं ओह अेनाणा ॥

राम ताते बेग उपाय करीजे ॥ दूरा देस पयाणा ॥ ९१ ॥

राम अरे मन,तू विषय रस पिता पिता तृप्त होणार नाही.अरे मन,तुला दुर देशाला जायचे

राम आहे म्हणून लवकर उपाय कर. ॥९१॥

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	जुग जुग मे किया बिहारा ॥ नाना बिध छो भांती ॥		राम
राम	केती भूक गई मन तेरी ॥ मै पूछुं कर खांती ॥ १२ ॥		राम
राम	तु युगानुयुगा पासून नाना प्रकाराने भोग विहार केले तरी ही तुझी भुक किती गेली हे मी तुझ्या विषय रसाच्या अतृप्त स्थितीचा विचार करून विचारतो आहे. ॥ १२ ॥		राम
राम	लख चोरासी मांय भटकियो ॥ पीया बिष अपारा ॥		राम
राम	केती भूक गई हे तेरी ॥ सुण मन भाख बिचारा ॥ १३ ॥		राम
राम	तू चौन्यांशी लक्ष योनीत भटकला व त्या योनीमध्ये जेथे ज्या योनीत गेला तेथे अपार विषयरस पिला. इतके विषयरस पिल्यानंतरही तुझी किती भुक गेली हे मन तु विचार करून मला सांग. ॥ १३ ॥		राम
राम	तोही लाज सरम नहिं हे तो कूँ ॥ फीटो पाडयो पडे न कोई ॥		राम
राम	कूटत पीट बोहो जुग बीता ॥ निसडो लाज न होई ॥ १४ ॥		राम
राम	तरीही तुला लाज शरम नाही. तु फिटा काही पडत नाही. तुला मारता मारता अनेक युग व्यतीत होऊन गेले. तु बेशरम आहे. तुला जराही शरम नाही. ॥ १४ ॥		राम
राम	पडे गुडे ऊठ संभाळे ॥ निसडो फिर वाही कूँ झूंबे ॥		राम
राम	मुवो सबे कबेलो पचरे ॥ उन ही कूँ सुत चूंबे ॥ १५ ॥		राम
राम	बेशरमा तु पडतो परत उठतो व उठून सांभाळून उभा राहतो आणि परत बेशर्म बनून त्यालाच झोऱ्यातो. ॥ १५ ॥		राम
राम	अंधो पडे अंध की लारा ॥ खाड खुह नहि सूजे ॥		राम
राम	ज्युँ मन समझ जाय जुग परले ॥ सतगुरु बिना न सूजे ॥ १६ ॥		राम
राम	आंधळा मनुष्य आंधळ्याच्या मागे जाऊन खड्डात पडतो. दोन्ही आंधळे असल्या कारणाने दोघांना खड्डा, खोदलेले दिसत नाही. अशाचप्रकारे मन, तू समज हा संसार प्रलयात जात आहे. काळाच्या दुःखात पडत आहे. सतगुरु शिवाय कोणालाही सुचत नाही. ॥ १६ ॥		राम
राम	तांते कहुँ समझ कर लीजे ॥ मै प्रमोद बताया ॥		राम
राम	येती बिरा हुई मो केता ॥ कुछ तेरे मन भाया ॥ १७ ॥		राम
राम	मी जे सांगतो ते तू समज, मी तुला खुप वेळेपासून सतज्ञानाचा उपदेश देत आहे. ते तुझ्या मनाला किती आवडेल हे सांग ॥ १७ ॥		राम
राम	जेसी हुवे तेसी तुं कहिये ॥ झूट न चाले कोई ॥		राम
राम	खांडा धार गेल पर बेणो ॥ चूका ठोड ना होई ॥ १८ ॥		राम
राम	जसे आहे तसे तू मला सांग माझ्या जवळ तुझी खोटी एक ही गोष्ट चालणार नाही.		राम
राम	माझ्या सोबत तलवारीच्या धारे सारखे रस्त्यावर चालायचे आहे. चालतांना चुकून गेल्यावर		राम
राम	कोठेही ठिकाणा लागणार नाही. ॥ १८ ॥		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	येती बिरा सुण मन सोही ॥ मून पकड गह बेठा ॥		राम
राम	पाछो जाब देवे नहि दुष्टि ॥ बिषे पकड हुवा सेंठा ॥९९॥		राम
राम	अरे मन, इतक्या वेळा पर्यंत तू माझ्या सतज्ञानाचा उपदेश सर्व ऐकला आणि आता तू		राम
राम	मौन धारण करून बसून गेला.अरे दृढ मन,तू परत काही तर उत्तर दे.तू विषयवासना		राम
राम	पक्की पकडून बसला आहे. ॥९९॥		राम
राम	बोल बोल सामी कर बाता ॥ क्यां तेरे मन सोबा ॥		राम
राम	मो कुँ बेर बोहोत सी होई ॥ पडे बोहोत बिध रोभा ॥१००॥		राम
राम	तू बोल माझ्या सोबत गोष्टी कर व तुझ्या काय विचार आहे ते सांग.तुला सांगता सांगता		राम
राम	मला खुप वेळ होऊन गेला. ॥१००॥		राम
राम	येती बेर ग्यान मे दीया ॥ भांत भांत समझाया ॥		राम
राम	तेरे दिल धारणा जेसी ॥ कोहो कायनी भाया ॥१०१॥		राम
राम	इतक्या वेळेपर्यंत मी तुला वेग-वेगळ्या प्रकारे सतज्ञानाचा उपदेश दिला.तुझ्या हृदयात		राम
राम	जशी धारणा आहे ती तू मला सांगत का नाही? ॥१०१॥		राम
राम	बोल्या बिना खबर नहि कोई ॥ लागा बिना न जाणे ॥		राम
राम	चाख्या बिना साव खट पांचुँ ॥ कोहो किसी बिध ठाणे ॥१०२॥		राम
राम	सांगितल्या शिवाय मला काय माहित होणार.जसे सांध्यावर मार लागल्या शिवाय सहन		राम
राम	न होणारा त्रास समजत नाही.पदार्थ चाखल्या शिवाय सहा स्वादातील आंबट,गोड, तुरट,		राम
राम	कडूफिका किंवा अनुप आहे हे समजत नाही.अशाचप्रकारे तुझ्या उरामध्ये ज्ञानाची		राम
राम	चोट लागली किंवा नाही.तसेच ज्ञानाचा स्वाद आला की नाही हे मला कसे समजेल?		राम
राम	॥१०२॥		राम
राम	बोल बक कर कहो सुणाई ॥ पंचा मांय उचारो ॥		राम
राम	कुलडी मांय नहि गुळ गळणा ॥ चोर घरे नहि मारो ॥१०३॥		राम
राम	तु पंचामध्ये उघड उघड बोल.गूळ पाडयचा आहे तर पंचांच्या मध्ये पाड व चोराला		राम
राम	मारायचे आहे तर घरात एकट्यात मारु नये.सर्वांच्या समोर मारावे. ॥१०३॥		राम
राम	जेसी करे तिसी मन भाको ॥ चोडे कहो बजाई ॥		राम
राम	मून पकड गह अब नहि छूटो ॥ बोल बोल मन भाई ॥१०४॥		राम
राम	तुला जसे करायचे तसे तू मला सांग.तू मला प्रगट रूपाने सांग.तू मौन धारण करून		राम
राम	चुपचाप बसल्याने सुटणार नाही.अरे माझ्या भावा मना,आता तू बोल आणि बोलून		राम
राम	मला सांग. ॥१०४॥		राम
राम	तेरे मते जुगे जुग चाल्यो ॥ मन भाया सो कीया ॥		राम
राम	अब तो करत लागसी बिरिया ॥ ग्यान बिडला लीया ॥१०५॥		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	मी तुझ्या मताने युगानुयुग पासून चालत आलो.अरे मन,तुझ्या मताला जे चांगले वाटते.त्याचप्रमाणे मी चाललो.आता तर मी तुझ्या सांगल्याने चालणार नाही.तुझ्या सांगण्याने चालण्याकरीता खुप वेळ लागेल.विना विचार करून चालण्याची तयारी नाही.	राम	
राम	या तुझ्या माझ्या लढाईत मला जिंकण्या करीता मी सतगुरुचे ज्ञान धारण केले आहे. ॥१०५॥	राम	
राम	॥ दोहा ॥		राम
राम	अब मन के चरको लग्यो ॥ ऊठ गहि समसेर ॥		राम
राम	ऐसो जुग मे कोण हे ॥ मोय पकड़ ले घेर ॥१०६॥		राम
राम	मी ज्ञानाचा विड उचचला आहे.असे ऐकताच मनाला चटका लागला आणि मनाने उठून माझ्याशी लढाई करण्याकरीता तलवार उचचली.मन बोलले की,संसारात मला पकडून विषयरसा पासून मना करेल असा कोणी नाही. ॥१०६॥	राम	
राम	मै सब कूं गेहे राखिया ॥ सुर नर सब ओतार ॥		राम
राम	देहे धार जे ऊपजे ॥ चले हमारी लार ॥१०७॥		राम
राम	मी तर सर्व देवता,मनुष्य व अवतार इत्यादिना मुद्रित पकडून ठेवले आहे.संसारात जे जे देह धारण करतात ते सर्व माझ्या मताच्या समजने चालतात.माझ्या मताच्या विरुद्ध कोणीही चालत नाही. ॥१०७॥	राम	
राम	॥ चौपाई ॥		राम
राम	ऐसा कहो कोण जग माही ॥ हम कूं पालणहारा ॥		राम
राम	चवदे लोक बांध मे लीया ॥ तीनु देव बिचारा ॥१०८॥		राम
राम	मन बोलले,मला विषयरस घेण्यास मनाई करेल असा संसारात कोण आहे?तीन लोक चवदा भवनातील सर्व जीवांना तसेच तीन लोक चवदा भवनातील नाथ ब्रह्मा,विष्णू, महादेवाला मी विषयरस घेण्यात बांधुन ठेवले आहे. ॥१०८॥	राम	
राम	मो सुं जीत सके नहि कोई ॥ सिध साधक सब देवा ॥		राम
राम	जां भेजुं तांहि चल जावे ॥ काढुं जुग जुग केवा ॥१०९॥		राम
राम	माझ्याशी कोणीही जिंकू शकत नाही.सिध,साधक व सर्व तेंहतीस कोटी देवता यांना विषयरस घेण्यासाठी जेथे पाठवतो तेथे ते चालले जातात. ॥१०९॥	राम	
राम	पीर पैकम्बर तपसी मुनि ॥ राकस सब बस कीना ॥		राम
राम	आठु पोहोर हुकम नहि मेटे ॥ तन धन हम कूं दीना ॥११०॥		राम
राम	मी चोविस पीर,एक लाख ऐंशी हजार पैंगम्बर सर्व तपस्वी,मुनी आणि सर्व राक्षस या सर्वांना वशमध्ये करून घेतले आहे.हे माझ्या हुकुमात रात्रं-दिवस राहतात व माझा हुकुम कधी ही अमान्य करीत नाही.या सर्वांनी आपले तन आणि धन मला दिले आहे. ॥११०॥	राम	

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम लख चौरासा जीव जात सब ॥ क्या नर नार कहाणा ॥

ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਬਿਨਾ ਸਥਾਂ ਲੋਈ ॥ ਊਠ ਪੇਂਡ ਨਹਿ ਜਾਣਾ ॥੧੧੧॥

राम

हे सर्व चौचांशी लक्ष योनीचे प्राणी, मनुष्य, स्त्री-पुरुष माझ्या आदेशा शिवाय एक पाऊल ही आपल्या मताने उठवून वेगळे जात नाही. ||१११||

लाख कोस परे पूरष पठाऊँ ॥ देस बदेसा फेरु ॥

४

मेरे बस सकळ जग नाचे ॥ दावा सबले घेरुं ॥११३॥

ग्राम

मी विषयरसाकरीता लाखो कोसाच्या पलिकडे पुरुषांना पाठवतो. त्यांना विषयरसा करीता देश विदेशात फिरवतो. अशाप्रकारे हा सर्व संसार माझ्या वशमध्ये आहे. मी संसाराच्या लोकांना विषयरसात जसे नाचवितो. तसे ते नाचतात. ॥११२॥

ਮੋ ਸੁੰ ਜੋਰ ਕਿਯਾ ਨਹਿ ਜੀਤੇ ॥ ਆਦ ਅੰਤ ਮੇ ਕੌਈ ॥

1

राम च्यार दिन कोउ हट करलो ॥ नेहेचे मो बस होई ॥११३॥

राम

राम माझ्याशी ताकद लाऊन कोणी जिंकणारा नाही.आदि पासूनही जोर लावला परंतु
 राम कोणी माझ्याशी जिंकला नाही व पुढेही जोर लावले परंतु माझ्याशी जिंकणार नाही.
 राम जिंकण्याकरीता चार दिवस हट्ट करेल व तो शेवटी थकून निश्चितच माझ्या वश
 होऊन जाईल. ॥११३॥

मेरे फोज लाव लस्कर हे ॥ हे समदल बिन लेखे ॥

राम

राम राम पुर मेरा थाणा ॥ आण कहो कंण पेखे ॥११४॥

४

राम माझ्या जवळ लाख लष्करची फौज बिनलेखे म्हणजे असंख्य आहे. जागो जागी माझे अड्डे आहेत. या सर्व अड्ड्यांना कोणी समज शकत नाही. ॥११४॥

मो सं लड्या भिड्या नहि जीते ॥ फोज अपर बळ भारी ॥

गाम

पाँच जोध अजीत असे ॥ पटक मांड सब मारी ॥११५॥

राम

राम माझ्याशी लढून, माझ्याशी भिडून कोणी ही जिंकू शकत नाही. माझी फौज माझ्याशी
राम लढणाऱ्यांपेक्षा अप्पर बळ म्हणजे खुप बळशाली आहे. माझे पाच योधदे म्हणजे पाच
राम इंद्रियांचे पाची विषय अजीत म्हणजे कोणाकडून ही जिंकले जाणारे नाही. हे संसारातील
राम कोणाकडून ही जिंकले न जाणारे आहे. हे संसारातील सर्व स्त्री-पुरुष, देवी देवता, साधू,
राम सिद्धांना माझ्या विरोधात गेल्यावर आपटून आपटून मारतात. ॥११५॥

ओसा जोध हमारा पायक ॥ जाहाँ भेजूं ताहाँ जावे ॥

राम

राम सब की आण लाज मा मेटे ॥ अपणा हुक्म हलावे ॥११६॥

राम

राम माझे हे पाची योध्दे मी जेथे पाठवतो तेथे जातात. विषयभोग करण्यात कोणालाही लाज
राम शरम येत असेल किंवा कोणी कोणाची मर्यादा पाळत असेल तर त्याची लाज शरम व
राम मर्यादा मिटवून देतात व विषय रस भोगण्याचा आदेश देतात. ॥११६॥

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	ओर किसी की चले न काई ॥ ज्याँ त्याँ जोध हमारा ॥		राम
राम	सब की सुध बुध सो जावे ॥ प्रगट मांडे बुहारा ॥११७॥		राम
राम	यांच्या पाच योध्द्यांच्या वर दुसऱ्या कोणाचे बळ चालत नाही.हे माझे योध्दा ज्या		राम
राम	जीवावर लढाई करायला जातात.त्या जीवाची सुधिद आणि बुध्दी चालली जाते आणि		राम
राम	तो जीव प्रगट रूपाने पाची विषयांचे व्यवहार करतो. ॥११७॥		राम
राम	मेरा जोध सकळ मै दाखुं ॥ सुण तुं ग्यान बिचारा ॥		राम
राम	सनमुख होय कान धर भाई ॥ इसा जोध हे सारा ॥११८॥		राम
राम	हे ज्ञानी मी तुला माझे सर्व योध्दे सांगतो.तु माझ्या समोर येऊन लक्ष देऊन ऐक.माझे		राम
राम	अनेक प्रकारचे योध्दे आहेत ते तू ऐक. ॥११८॥		राम
राम	काम क्रोध मद मच्छर लोभ रे ॥ डिंब पाखंड अंतराई ॥		राम
राम	धेक धाक अग्यान मन मोहो रे ॥ बडे गुमर दळ माही ॥११९॥		राम
राम	काम,क्रोध,मद,लोभ,मत्सर,दंभ,पाखंड,द्वेष,धाक,अज्ञान,मोह हे माझ्या फौजेत गर्विष्ट		राम
राम	आहेत. ॥११९॥		राम
	॥ दोहा ॥		
राम	आपो चित्त बन तामसी ॥ में ते दोन्युं लार ॥		राम
राम	दगो गांड संग लालची ॥ डस डाव सिरदार ॥१२०॥		राम
राम	आपो म्हणजे मी पणा,चितवन म्हणजे चाहणा,तामसी म्हणजे रागीटपणा,मी आणि तु हे		राम
राम	दोन्ही दगागाढ लालुच,डस,डावपेच इत्यादि माझ्या फौजेत सरदार आहेत. ॥१२०॥		राम
राम	वाद बिरोधी बाकळा ॥ किबर क्रोधी जाण ॥		राम
राम	मद विवादु संग रहे ॥ मुऱ्डे न पाढा आण ॥१२१॥		राम
राम	माझ्या फौजेत वाद,प्रतिवाद,किबर,क्रोधी,मद,विवाद हे शिपाई आहेत हे नेहमी माझ्या		राम
राम	सोबत राहतात.हे कधी ही हार मानीत नाही. ॥१२१॥		राम
राम	पांच बाण संग सबळ हे ॥ तोख तुपक के लार ॥		राम
राम	कुण जीते को आण कर ॥ मो संग ओ बिस्तार ॥१२२॥		राम
राम	पाच बाण यांच्या सोबत खुपच जोरदार आहेत.तोख(गळ्यात बांधण्या करीता वजनदार		राम
राम	लोखंड)तुपक(मोठी बंदुक)यांच्या सोबत आहे.तर अशामध्ये योधदांशी कोण येऊन		राम
राम	जिंकेल ?मन सांगते,माझ्या सोबत अशा फौजेचा विस्तार आहे. ॥१२२॥		राम
राम	मेरे जोधा सेंस हे ॥ तिण संग बो प्रबाण ॥		राम
राम	आद अंत घर बन मे ॥ जीत न जावे जाण ॥१२३॥		राम
राम	माझे हजारो योध्दे आहेत.त्या सर्वासोबत खुपच फौज आहे.सुरुवाती पासून शेवट		राम
राम	पर्यंत घरात किंवा वनात या माझ्या फौजेच्या योध्द्यांशी कोणी जिंकून जाऊ शकत		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	नाही.हे ज्ञान तू समजून घे. ॥१२३॥	चित्ता त्रसना आस ले ॥ चडे हमारी लार ॥	राम
राम		दळ पेली भेळा करे ॥ देत बोत सिर मार ॥१२४॥	राम
राम	चिंता, तृष्णा, आशा हे माझ्या सोबत चालतात. हे सर्व आपली आपली फौज आधी जमा		राम
राम	करतात व मग जीवांच्या शिरावर खुप मार देतात. ॥१२४॥		राम
राम		निंद्या नासत ना टरे ॥ चाय चुगल संग होय ॥	राम
राम		ममता माया कामणी ॥ निमक न बिसरे मोय ॥१२५॥	राम
राम	निंदा, चाहणा, चुगलखोर हे जीवाशी लढण्याकरीता माझ्या सोबत राहतात. ममता, माया,		राम
राम	कामीनी हे जीवाशी लढतेवेळी मला निमिष मात्र ही विसरत नाही. ॥१२५॥		राम
राम		पाँच पचीसुं जोध हे ॥ तीन बडे अमराव ॥	राम
राम		ओ आगल नर नार मे ॥ जीत न गयो न्याव ॥१२६॥	राम
राम	पाच आणि पंचविस(प्रकृती)हे माझ्या सोबत योधदा आहेत व तीन()मोठे उमराव		राम
राम	आहेत. या स्त्री पुरुषांमध्ये आधी कोणी न्यायाने जिंकून गेला नाही. ॥१२६॥		राम
	॥ चोपाई ॥		
राम		मेरी फोज अपार ॥ भाक मै कब लग बरणु ॥	राम
राम		के प्रगट के गोप ॥ नाव धरियो के धरणु ॥१२७॥	राम
राम	माझी अपार फौज आहे. मी त्या फौजेचे बोलून तुझ्या समोर कोठपर्यंत वर्णन करु.		राम
राम	माझी कित्येक सेना प्रगट आहे तर कित्येक गुप्त आहे. कित्येकांचे नाव ठेवू शकले		राम
राम	आहे व कित्येकांचे नाव अजुनही ठेवणे बाकी आहे. ॥१२७॥		राम
राम		सूतां लेऊँ मार ॥ बोल चालतङ्गा सोई ॥	राम
राम		गुप्त सेल व्हे बाण ॥ चेत सो सके न कोई ॥१२८॥	राम
राम	मी झोपलेले काय व बोलणारे काय सर्वांना मारून टाकतो व चालता चालता ही		राम
राम	चेतनच्या आधी मारून टाकतो. माझे अनेक गुप्त बाण चालतात. कोणी हुशार होऊ शकत		राम
राम	नाही. तो पर्यंत तर त्याच्यावर गुप्त बाण चालवून टाकतो. ॥१२८॥		राम
राम		काम क्रोध मद मछर ॥ लोभ अंहकार सरीसा ॥	राम
राम		तरक तमो गुण बाद ॥ रीस अग्यान खवीसा ॥१२९॥	राम
राम	माझ्या फौजेत काम, क्रोध, मद, मत्सर, लोभ, अंहकार तरकटपणा, तमोगुण, वाद, रागीट पणा,		राम
राम	अज्ञान हे खवीसा आहे. ॥१२९॥		राम
	॥ दोहा ॥		
राम		अेक बाण सुं मारली ॥ सकळ शिष्ट कूं आय ॥	राम
राम		असा पाँचु बाण रे ॥ मेरे संग रहाय ॥१३०॥	राम
राम	मी एकच बाणात पूर्ण सृष्टीला मारून टाकतो. माझ्या जवळ असे असे पाच बाण आहे		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम हे सर्व बाण माझ्या सोबतच राहतात. ॥१३०॥

राम

तीन ताप नव मायली ॥ चवदे छूटा बाण ॥

राम

जीत सके कुण जुग मे ॥ करो बात मुझ्य आण ॥१३१॥

राम

तीन ताप(अध्यात्म,आदि देव,आदिभुत)नऊ चौदा बाण सुटतात.संसारात यांच्या पासून

राम

कोण जिंकू शकते?अरे ज्ञान, तुम्ही माझ्याशी काय गोष्टी करतात. ॥१३१॥

राम

मन बोले मगरुर मे ॥ गिणत न राखे काय ॥

राम

केता जुग मे पच गया ॥ अेक ताप के मांय ॥१३२॥

राम

मन मगरुर होउन ज्ञानाशी बोलला की,हे ज्ञान मी तुला मोजतही नाही.यांच्या समोर

राम

तू कोठे मुजरा लागतो आहे.अरे मन,माझ्या एकाच तापात संसारात कित्येक पचून

राम

पचून थकून जातात.॥१३२॥

राम

अेक हमारे दूत सूं ॥ पचे अनंता लोय ॥

राम

मो लग को कुण आवसी ॥ अेकण जीते कोय ॥१३३॥

राम

माझ्या एका दूताने अनंत लोक हारुन जातात.मग माझ्याशी लढ्याकरीता माझ्या जवळ

राम

कोण येऊ शकतो.हे ज्ञान तुम्ही सांगा. ॥१३३॥

राम

लाटु बाटु बापडा ॥ पच पच मरे अेक हाक ॥

राम

मेरे जोधे लोभ की ॥ ये सह नहि धाक ॥१३४॥

राम

हे बिचारे बापडे लाडु,बाटु विनाकारण,नाहक हार खाउन मरतात.माझ्या एकाच लोभ

राम

योध्दाची धाक शुरवीराहूनही शूरवीर सहन करु शकत नाही. ॥१३४॥

राम

मानसिंग सब घेरिया ॥ सुन नर मुनि देव ॥

राम

तीन लोक चवदे भवन ॥ करे हमारी सेव ॥१३५॥

राम

माझ्या योध्दा मानसिंगने सर्व देव,मनुष्य,ब्रह्मा,विष्णु महादेव इत्यादी देव या सर्वांना

राम

घेरुन ठेवले आहे.या कारणाने तीन लोक चौदा भवनातील छोट्या पासून मोठंया पर्यंत

राम

सर्व माझ्या सेवेत लागले आहे. ॥१३५॥

राम

राणी मेरे बोहोत हे ॥ पटराणी घर आस ॥

राम

सुन नर मुनि जुग के ॥ सब गळ घाली पास ॥१३६॥

राम

माझ्या राण्या खुपश्या आहेत.आशा ही माझी पटराणी तिला तिने स्वर्गादिकाचे सर्व

राम

देव,सर्व ऋषी मुनी,संसारातील सर्व स्त्री-पुरुषांच्या गळ्यात आपली फाशी टाकून ठेवली

राम

आहे. ॥१३६॥

राम

तूं क्युं ढूबे बपडा ॥ हम सुं तेग संभाय ॥

राम

बडा बडा रिख पाडिया ॥ सिव सिंगी रिख जाय ॥१३७॥

राम

अरे ज्ञान बापडा,तू माझ्याशी लढण्याकरीता तलवार का उचलून राहिला आहेस.अरे मी

राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम लढाईत स्त्रीमुख स्वप्नातही न पाहणारे मोठ मोठे ऋषी जमीन दोस्त करून दिले.मी
राख लाऊन राहणाऱ्या शंकराचे,पाची विषय नष्ट झालेला श्रृंगी ऋषीलाही सोडले नाही.
त्यांनाही पाढून टाकले. ॥१३७॥

॥ चोपाई ॥

जन सुखराम मन उगताया ॥ अब कोहो काहा करीजे ॥

किस बिध सरण पकड गहे रहिये ॥ नाम किसी बिध लीजे ॥१३८॥

आदि सतगुरु सुखरामजी महाराज सांगतात की,माझ्या मनाच्या समोर मी हतबल होऊन गेलो.मला काय करावे व काय करु नये हे सुचून नाही राहिले.आता कोणत्या प्रकारची शरण घ्यावी,नामस्मरण कोणत्या विधिने करावे हे समजून नाही राहीले. ॥१३८॥

क्युँ को क्युँ ह कहे मन माही ॥ सूतक सूत चलावे ॥

किण सुं जाय कहुँ कोहो केसे ॥ मो पत केण न आवे ॥१३९॥

हे मन,माझ्या आतमध्ये अजबच काही करते.माझ्यात हे मन सूत म्हणजे चांगले विचार व कसूत म्हणजे निच विचार उत्पन्न करते.आता मी कोणाजवळ जाऊ व जाऊन ही काय सांगू हे मला समज नाही.माझ्यात काय होत आहे हे माझ्याने शब्दांत बोलले जात नाही. ॥१३९॥

कहियाँ सुण्या बिथा सब जाणे ॥ ऊपर करेस कोइ ॥

जन सुखराम बको घर बारे ॥ साय गुरां संग होइ ॥१४०॥

माझी ही पिडा कोणी ऐकेल व मला या मनाच्या कष्टापासून कोणी काढेल असा कोणी संत आहे तर मला सांगा.आदि सतगुरु सुखरामजी महाराज बोलले की,अशाप्रकारे मी जेथे तेथे बोलत सुटलो.जेथे जेथे गेलो तेथे सतगुरुच्या शरणाच या मनाच्या कष्टापासून सोडविण्याची सहाय्यता करेल असे सांगितले. ॥१४०॥

हरिजन कहे ग्यान सब गावे ॥ सतगुरु सम न कहिये ॥

दुख सुख जाय कहे जन आगे ॥ फिर सरणा गत रहिये ॥१४१॥

हरीजन म्हणजे सर्व संतजन बोलले की, सर्व ज्ञान हेच सांगते की या ब्रह्मांडात सतगुरु सारखे मनाला मारण्याच्या पराक्रमात कोणी नाही आहे.हे मन सतगुरुच्या समोर काय चीज आहे.तू आपले सुख दुःख सतगुरुच्या शरणात जाऊन सतगुरुच्या पुढे ठेव. ॥१४१॥

गुरु सुं करो पुकार ॥ मार भवसागर तारे ॥

मन केती को बात ॥ छिनक मे जुग ऊधारे ॥१४२॥

सतगुरुच्या शरणा भवसागराच्या मारेपासून वाचवून तारून देणारे आहे.सतगुरु क्षणभरात

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	तीन लोक चौदा भवनाचा उध्दार करु शकतात. सतगुरुंच्या पराक्रमाच्या समोर मन हे खुपच फालतु गोष्ट आहे. ॥१४२॥		राम
राम	जन दीया उपदेश ॥ भेव वे मेरे मन भायो ॥		राम
राम	जन सुखिया जब दोड ॥ चरण सतगुरु के आयो ॥१४३॥		राम
राम	मला संतांनी याप्रकारचा उपदेश दिला. संतांचा हा उपदेश माझ्या निजमनाला पसंद आला. आदि सतगुरु सुखरामजी महाराज सांगतात की, संतांचा हा उपदेश ऐकताच मी धावत सुतगुरुंच्या जवळ गेलो व त्यांच्या चरणात जाऊन पडलो. ॥१४३॥		राम
राम	सत्गुरा सुं अरजी ॥		राम
राम	सब संता सुं बीणती ॥ सतगुरा सुं प्रणाम ॥		राम
राम	बिडद तुमारा जान के ॥ साय करो हर आण ॥१४४॥		राम
राम	मी सतगुरुना प्रणाम करत सतगुरु आणि सर्व संतांना अर्ज करतो की, आपण आपले ब्रिद म्हणजे धर्म जाणून माझी सहाय्यता करा. ॥१४४॥		राम
राम	मै खुनी सुं रावळा ॥ कोल चूक करतार ॥		राम
राम	रुम रुम बिषते भरे ॥ चूका गुन्हा न पार ॥१४५॥		राम
राम	हे सतगुरु सरकार मी तुमचा गुन्हेगार आहे. मी गर्भात कर्तार परमात्म्याशी केलेला करार येथे विसरून गेलो होतो. माझ्या शरीराचा रोम रोम विषयांनी भरलेला आहे. मी केलेल्या चुका व गुन्हे पार नाही येत इतके आहेत. ॥१४५॥		राम
राम	मेरी करणी देखता ॥ मुक्त भवा नहि होय ॥		राम
राम	नरक कुंड मे झूलबो ॥ ता मे फेर न कोय ॥१४६॥		राम
राम	माझ्या निच करण्या, चुका, गुन्हे बघता मला कधी मुक्ती मिळू शकत नाही. या सर्व निच करयांना बघून मला नक्कुंडच मिळेल याच्यात मला काही शंका नाही. ॥१४६॥		राम
राम	मै दुष्टि दावा भरे ॥ कीया आळ जंजाळ ॥		राम
राम	पूरब प्रीत पिछाणीये ॥ सांई करो संभाळ ॥१४७॥		राम
राम	मी दृष्ट आहे. माझ्यामध्ये दावा भरला आहे. माझ्या विकारी मनामुळे मी खुपच उलट सुलट काम केले. मी आदि ही आपलीच प्रीती करत होतो. परंतु मनाच्या सुखाच्या दाव्यांनी येऊन तुम्हाला विसरून गेलो. स्वामी, आपण माझी पूर्व प्रीती जाणून मला सहाय्यता करा व मला सांभाळा. ॥१४७॥		राम
राम	तुम बिन दुखिया बोत सूं ॥ अन्तर दरद अपार ॥		राम
राम	हाथ कमाया काम मे ॥ के किस बिध करूं उचार ॥१४८॥		राम
राम	मी आपल्या शिवाय खुपच दुःखी आहे. माझ्या आत अपार दुःख दर्द आहे. मी आपल्या हातांनी निच कर्म कमावले व मी कोणत्या तोंडाने आपल्या समोर सांगू. ॥१४८॥		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

मै कीया मन भावता ॥ हर सामी दे पूट ॥

मुंढो किम दिखलाई ॥ मै जुग दोनु झूट ॥ १४९ ॥

राम हे रामजी, मी आपल्याकडे पाठ फिरुन मी माझ्या विकारी मनाला जे चांगले वाटले ते
राम कर्म केले मी आणि मन दोघे खोटे आहेत. फक्त मन खोटे नाही. मी पण खोटा आहे.
राम आता मी तुम्हाला तोंड कसे दाखवू. ॥ १४९ ॥

राम मै सोच्यो दिल मांय जुं ॥ साम बिना नहि जाग ॥

राम कीया सोतो कर लीया ॥ अब हर चरणा लाग ॥ १५० ॥

राम मी माझ्या निजमनाने विचार केला की, मला या निच कर्मापासून उबरण्याकरीता
राम स्वामीच्या शिवाय कोणती जागा नाही. माझ्याने चुका होणार होत्या त्या तर होऊन
राम गेल्या. आता पुढे चुकांमध्ये न अटकता मला रामजीचा शरणा धारला पाहिजे. हे माझे
राम मन(दिल) सांगून राहिले आहे. ॥ १५० ॥

राम मन का मता मिटाईये ॥ चालो सतगुरु बाण ॥

राम सबद कहे तिण रीत मे ॥ भेळ न दूजो आण ॥ १५१ ॥

राम मी मनाने विचार केला की आता मनाचे मत मिटवून द्यायला पाहिजे व फक्त
राम सतगुरुच्या ज्ञानाने चालायला हवे. सतगुरुच्या ज्ञान रीतीमध्ये मनाच्या विषय विकारांची
राम रीत येऊन द्यायला नको पाहिजे. ॥ १५१ ॥

राम अरज करे सुखराम ॥ दुख दुस्मण को भाखे ॥

राम सुणज्यो सब नर नार ॥ भरम पडदो नहि राखे ॥ १५२ ॥

राम अशाप्रकारे विचार करून मी सतगुरुच्या पुढे माझी विनंती केली व मन दुश्मनाने
राम दिलेले दुःख सतगुरुला सांगते वेळी कोणता पडदा ठेवला नाही. सतगुरुच माझे तारणहार
राम आहे हे समजून मी माझ्यावर पडलेले दुःख कसे सांगावे हा भ्रम माझ्यात येवू दिला
राम नाही. या जगात सतगुरुच माझे सर्व काही आहे असे जाणून आठवण करून भोगलेले
राम दुःख बोलत गेलो. ॥ १५२ ॥

राम सतगुरु दाद पुकार सुणीजे ॥ मनवे मुझ कूं माच्या ॥

राम निसदिन आण मोरचे मंडियो ॥ ना हीणे न हाच्या ॥ १५३ ॥

राम सतगुरु महाराज आपण माझी दाद हाक ऐका. या मनाने मला खुप प्रकाराने मारले. हे
राम मन रात्रं-दिवस माझी भारी फौजेसोबत येऊन माझ्या सोबत लढाई करत राहीले.
राम लढाईत ते जराही कधी कमजोर पडले नाही किंवा माझ्याशी ते हारले नाही. ॥ १५३ ॥

राम पाचुं बाण सबळ बळ तीखा ॥ सो मन हाथ संभावे ॥

राम निसदिन जूळ ते मन भारी ॥ निरख निरख ले बावे ॥ १५४ ॥

राम या मनाच्या जवळ मला मारण्याकरीता खुपच खतरनाक व तिक्षण पाच बाण आहेत. हे

राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम मन, हे बाण आपल्या हातांमध्ये पकडून माझ्या सोबत लढाई करीता बसले आहे. हे मन माझ्या सोबत रात्रं-दिवस खुप भारी युध्द करते. मला मारून पाडण्याकरीता माझ्यावर निरखून पारखून म्हणजे मी कसे मरेल याचा विचार करून करून बाण चालवतो. ॥१५४॥

राम कब लग बाण टाळ मै बच हुँ ॥ तीर छेह नहि कोई ॥

राम चोडे बहे गुपत अध भीतर ॥ मार इसी मन होई ॥१५५॥

राम मी या मनाचे बाण टाकून टाकून कुठ पर्यंत वाचू शकेल. याचे माझ्यावर पडणाऱ्या तीरांचे अंत येत नाही. माझ्यावर या मनाचे कित्येक बाण प्रगट रूपाने चालतात. तर कित्येक बाण गुप्त रूपाने चालतात आणि कित्येक प्रगट रूपाचे आहे किंवा गुप्त रूपाचे आहेत हे ही समजत नाही. असे आतल्या आत वेगवेगळ्या प्रकाराने चालतात. ॥१५५॥

राम निसदिन जूझ बूझ मै राखु ॥ तरक फरक दिन जावे ॥

राम करता जतन इसी बिध झूंके ॥ लागा पीड लखावे ॥१५६॥

राम मनाच्या रात्रंदिवसाच्या युध्दामध्ये माझे वाचण्याचे मी खुप लक्ष ठेवतो. तडक फडक मध्ये दिवस जातो. मी माझे खुप जतन करतो. परंतु हे मन असे असे बाण फेकतो आहे की, ते दृष्टीत दिसण्यात येत नाही. परंतु हे बाण लागल्यावर मागून पिडा होते. ॥१५६॥

राम औसा रोस करे मन फैके ॥ बार दुसारं फूटे ॥

राम लागे बाण चेतावे मोही ॥ सबे आण तब लूटे ॥१५७॥

राम हे मन रोष करून करून माझ्यावर बाण फेकतो. बार दुसारु फुटे याचे बाण जेंव्हा लागतात.

राम तेंव्हा मला समज येते. अशाप्रकारे बाण मारून मला अर्धमेला करून लुटतो. ॥१५७॥

राम हिल मिल सकळ भोमिया सारा ॥ करत राढ मन भारी ॥

राम सबही भीर मीर सब आवे ॥ करे दुष्ट सब जारी ॥१५८॥

राम त्याचे सर्व भोगी म्हणजे पाच इंद्रिये पंचवीस प्रकृत्या आणि तीन गुण माझ्याशी खुप

राम भारी लढाई करतात. हे सर्व मनाला साथ देणारे धैर्यवान वीर आहेत. हे सर्व दृष्ट व

राम व्याभिचारी प्रकृतीचे आहेत. ॥१५८॥

राम मन के संग रमे मिल सारा ॥ चाय माय सो खावे ॥

राम मन की डोर सकळ गळ पासी ॥ ज्याँ खेचे त्याँ आवे ॥१५९॥

राम हे व्यभिचारी व दृष्ट प्रकृतीचे सर्व मनाचे सोबती व माझे मन हे सर्व एकत्र (सोबत)

राम रमून यांना ज्या ज्या विषय रसाची चाहणा उठते ते सर्व विषयरस हिळून मिळून

राम खातात. मनाने या सर्व भोम्यांचे म्हणजे पाच इंद्रिय पंचविस प्रकृत्या व तीन गुण

राम इत्यादिच्या गळ्यात फाशीची दोरी बांधली आहे. ती या भोमींना पाच इंद्रिय पंचवीस

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	प्रकृत्या व तीन गुणांची जेथे त्याची चाहणा राहते.तेथे खेचून घेऊन जातो. ॥१५९॥		राम
राम	मनके हाजर सकळ हजूरी ॥ पाँच पचिस कहीजे ॥		राम
राम	तीनुं जोध सकळ सिर नायक ॥ कहे किसी बिध रीजे ॥१६०॥		राम
राम	हे सर्व पाच इंद्रीय, पंचवीस प्रकृत्या, तीन गुण मनाच्या हुजुरीत हाजर असतात. हे सर्व		राम
राम	शिरनायक म्हणजे एकापेक्षा एक जबर योधदे आहेत. यांच्या माराने मी कसा वाचत		राम
राम	राहील. ॥१६०॥		राम
राम	अेके लङ्घ दूसरो उठे ॥ तीजो आण ग्रासे ॥		राम
राम	चोथो आण मार दे भीतर ॥ ओर अनेकुं पासे ॥१६१॥		राम
राम	एकाशी लढतो तर दुसरा लढण्यास उभा होऊन जातो. दुसऱ्याशी लढतो तर तिसरा		राम
राम	येऊन माझ्याशी लढण्याकरीता भिडून जातो आणि चौथा न समजताच माझ्या आत		राम
राम	घुसून मला मारतो. अशाप्रकारे मनाजवळ लढाई करणारे अनेक आहेत. ॥१६१॥		राम
राम	ऐसी मार मरम तन मांही ॥ कही सुणी नहि जावे ॥		राम
राम	थर हर कंप तन सब धूजे ॥ चाय जहाँ ले आवे ॥१६२॥		राम
राम	ते अशी आंतरीक भ्रमाची मार मारतात की तो मार बाहेर व कोणाला दिसत नाही.		राम
राम	हृदयाच्या आतच हा मार लागतो. हा मार कोणाला सांगता ऐकवता येत नाही. या मारेने		राम
राम	माझे शरीर थर थर कापून धुजायला लागते. अशा अवस्थेमध्ये मला माझे मन त्याला		राम
राम	जेथे चाहणा असते तेथे घेऊन जाते. ॥१६२॥		राम
राम	चोरी करे झूठ मन बोले ॥ तस्कर करे पयाणा ॥		राम
राम	तिरिया संग रमे महलन मे ॥ निसदिन ओह भयाणा ॥१६३॥		राम
राम	माझे मन विषय विकारांच्या पूर्टी करीता चोरी करतो, खोटे बोलतो आणि व्याभिचार		राम
राम	करण्यात काय वाईट आहे असे जगातील ज्ञानी लोकांच्या समोर तर्क-वितर्क करण्यास		राम
राम	ही चालले जाते. तो विषयांमध्ये वेडा होवून आपल्या महालात राहून रात्रं-दिवस विषय		राम
राम	भोगात स्त्री सोबत रमतो. ॥१६३॥		राम
राम	ओरां ठगे आप मन जीते ॥ ओ मन डाव बिचारे ॥		राम
राम	बरजु बोहोत रहे नहि कोई ॥ सुणो इज्जँ मन मारे ॥१६४॥		राम
राम	हे माझे मन सर्व ज्ञान, ध्यान, विवेक मर्यादेला ठगवतो व अनेक प्रकारचे डाव टाकून		राम
राम	मला जिंकतो मी त्याला खुपच सक्त मनाई करतो तरी ही ते माझ्या सक्त मनाईला		राम
राम	धारत नाही. अशा प्रकारे माझे मन मला अनेक प्रकाराने ठगवून मारते. ॥१६४॥		राम
राम	लेखा करे कसर सोजे ॥ ज्याँ त्याँ जाय लङ्घावे ॥		राम
राम	तामस माय तमो गुण छेडे ॥ इज्जँ मुज ओब पडावे ॥१६५॥		राम
राम	हे माझे मन कौडी कौडीचा हिशोब करतो व थोडीही कौऱ्या मिळण्यात कोर कसर		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम राहीली तर त्या कोर कसरला शोधतो व जेथे तेथे जाऊन कौडी कौडी करीता मला
लढवतो तामस मध्ये येऊन माझ्याशी भांडण करवितो व मी हिंशोब नाही घेतला तर
मला हिंशोब घेण्यास जबरदस्ती करतो.अशा अशा प्रकाराने माझी सर्वा समोर आबरु
(इज्जत)लुटतो.॥१६५॥

राम दावा करे बुराई बंधे ॥ कळवा बेण कहाडे ॥

राम बरज्यो रहे नहि गुरुदाता ॥ मै बोलत सम पाडे ॥१६६॥

राम हे मन माझ्याशी दावा करते आणि जेथे जेथे जाऊन माझ्या पदरी वाईपणा बांधतो.

राम मला जेथे तेथे कडवे बोलण्यास लावतो.हे माझे सतगुरु दाता असे करण्याने हे माझे

राम मन मी मनाई केल्यावरही जराही थांबत नाही.मी मनाई करताच ते उलटून माझ्या

राम मनाईवर खिजतो व मला ही मनाई चुकीची आहे असे उलट उत्तर देतो. ॥१६७॥

राम बनसो जाय पाहाड घर कीजे ॥ रहुँ इकंतर जाई ॥

राम छाडे नहि संग मन मेरो ॥ घेर लहे छिन माई ॥१६७॥

राम मी या मना करीता जेथे पक्षी ही पोहचू शकत नाही अशा वनात जाऊन पहाडावर घर

राम करतो व यांच्यापासून पिघा सुटेल याकरीता एकांतात जाऊन राहतो. तरी ही हे माझे

राम मन माझ्या सोबत राहणे सोडत नाही.हे माझे मन मी जेथे जेथे जातो.तेथे तेथे माझ्या

राम सोबत चालते.मागे ठेवल्यावरही मागे थांबत नाही.मला अशा एकांतातही घेरून घेते व

राम मला समझणार नाही.इतक्या कमी क्षणात विषयरसात घेऊन जाते. ॥१६७॥

राम घर मे आण बेठ रहुँ खूणे ॥ चोहटे कदे न जावे ॥

राम देही पडी रहो छो पाढे ॥ तो मन जुग फेरावे ॥१६८॥

राम मी या मनापासून सुटण्याकरीता घरी राहून एका कोपन्यात बसतो व याच्या भीतीने

राम जराही बाहेर निघत नाही.तरी ही हे मन माझ्या शरीराच्या कोपन्यात बसू देतो.मात्र ते

राम मला संसारात फिरवत राहते. ॥१६८॥

राम सपने मांय दिसंतर डोले ॥ मार मोह संग कीया ॥

राम दुख सुख त्रास देत सिर भारी ॥ जाय बिषे रस पीया ॥१६९॥

राम हे माझे मन स्वप्नात मला विषयरसाच्या देश विदेशात फिरवते.कधी मार देऊन देऊन

राम सोबत फिरण्यास भाग पाडते.तर कधी माझ्याशी मोह लावून लावून देश विदेश सोबत

राम फिरवत राहते.हे माझे मन विषयरस पिण्याकरीता माझ्या शिरावर अनेक प्रकारचे मार

राम देते,दुःख देते,त्रास देते व विवश करून विषयरस पिण्यास लावतो तर कधी मला सुख

राम देऊन विषयरस पिण्यास जाते. ॥१६९॥

राम मून पकड देखी हम सोई ॥ मुख सूं कहुँ न काई ॥

राम तोई आण मन मुझ मारे ॥ दुख सुख सबे लखाई ॥१७०॥

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	माझे मन मला भारी मार मारते हे मी कोणालाही न सांगता मौन ठेवून पाहिले मी कधी तोंडने कोणाला याच्या मारे विषयी काही ही सांगितले नाही. तरी ही माझे मन येऊन येऊन मला मारते. त्याच्या मारण्याचे सर्व दुःख दर्द मला माहित पडते. ॥१७०॥		राम
राम	अंतर मार इसी बिध मारे ॥ बाहर लखे न कोई ॥		राम
राम	झीणी मार रात दिन मारे ॥ कीस बिध रहुँ सोई ॥१७१॥		राम
राम	हे माझे मन विषय रसाच्या गुप्तरूपाने असा मार मारतो की ते, लागलेले मार बाहेर कोण्या ज्ञानी, ध्यानी स्त्री-पुरुषाला दिसत नाही. हे माझे मन रात्रं दिवस तन्हेतन्हेचे झिने मार मारत असते. आता मी यापासून वाचून कसे राहू शकतो. ॥१७१॥		राम
राम	अब बेठा मून संभाय ॥ नाँव की लगन लगाई ॥		राम
राम	बिन करणी करतार ॥ बात मानुं नहि काई ॥१७२॥		राम
राम	आता मी मौन धारण करून बसून गेलो आणि रामनाम स्मरण करण्याची लगन लावून दिली. आता मी कर्तार रामा शिवाय दुसऱ्या कोणाची गोष्ट मानणे बंद करून दिली. ॥१७२॥		राम
राम	नेहेचल राख सरीर ॥ ध्यान करणे कूं बेठा ॥		राम
राम	मन लेगो प्रदेस ॥ जाय बिषया घर पैठा ॥१७३॥		राम
राम	मी शरीराला निश्चल करून कर्ताराचे ध्यान करण्यास बसून गेलो. ध्यानातही माझे मन मला परदेशात घेऊन गेले व परदेशात जाऊन विषयांच्या घरी घुसून गेले. ॥१७३॥		राम
राम	कीया सबे सवाद ॥ भोग पाँचु रख खाया ॥		राम
राम	नाना बिध प्रकार ॥ मन ले बोहोत बताया ॥१७४॥		राम
राम	परदेशी जाऊन माझ्या मनाने नाना विधीच्या पाची विषयांचे रस खाल्ले व मला ध्यानात अस्थिर करून ते सर्व प्रकारचे रस दाखविले. ॥१७४॥		राम
राम	जब पाँचु भै भीत ॥ होय घेच्यो मुज ताई ॥		राम
राम	भली बुरी के बीच ॥ जाय मेल्यो न माई ॥१७५॥		राम
राम	मनाच्या जोराने माझे पाची ज्ञानेंद्रिये भयभीत होऊन गेले व मनाचे पाची विषय इंद्रियांनी मला घेरून घेतले व मला चांगल्या वाईटाच्या मध्ये घेऊन जाऊन विषय रसात टाकून दिले. ॥१७५॥		राम
राम	मेरे बस मन नाय ॥ काहो अब कीजे कोई ॥		राम
राम	मै चाऊँ सो बात ॥ हुण देतो हे नाई ॥१७६॥		राम
राम	हे माझे मन माझ्या वश राहीले नाही. सांगा आत मी माझ्या अशा मनाचे काय करू. मी विषयरसातून निघून ज्ञान-विज्ञान रस घेण्याचे जे त्याला सांगतो तर ते माझे मन घेणे चाहत नाही. ॥१७६॥		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम किण पै करुं पुकार ॥ दुख मेरा अे गाऊँ ॥
राम को ओसा जग मांय ॥ ताय मै सरणे जाऊँ ॥ १७७ ॥

राम

राम आता मी कोणा जवळ जाऊन पुकार करु? मी माझे दुःख कोणा समोर जाऊन बोलू? असा संसारात कोण आहे. त्यांच्या शरणात जाऊन मी राहू? ॥ १७७ ॥

राम

राम कियो ग्यान बिचार ॥ समझ देख्यो जुग जाई ॥

राम

राम सतगुरु सम नहि सरण ॥ ओर ओसी जुग माई ॥ १७८ ॥

राम

राम मी सतज्ञानाने विचार केला व सतज्ञान डोळ्यांनी संसारात बघितले तर समजलो की सतगुरुच्या शरणा सारखी दुसरी शरण जगात कोणती नाही. म्हणजे मनाच्या या दुःखाना निवारण्याकरीता सतगुरु हेच शरण आहे. ॥ १७८ ॥

राम

राम कीजे जाय पुकार ॥ चरण गेहे सरणे रीजे ॥

राम

राम मन घेच्या मुज जाय ॥ खबर गुरु बेगी लीजे ॥ १७९ ॥

राम

राम माझ्या निजमनाने सतगुरुचे चरण पकडून मला सतगुरुंची शरण घ्यायला सतगुरुंची पुकार करायला सांगितली व सांगण्यास सांगितले की, या माझ्या मनाने मला विषय रसांमध्ये वाईट रीतीने लपेटून घेरून ठेवले. म्हणून गुरु महाराज आपण माझी खबर लवकर घ्या व मला माझ्या दृष्ट मनापासून वाचवा. ॥ १७९ ॥

राम

राम बोहो बिध मन सुं हट कर ॥ निसदिन कहुँ बजाय ॥

राम

राम मेरी ओक न माने हे ॥ बिषे हळ्डहळ खाय ॥ १८० ॥

राम

राम मी माझ्या मनाच्या विरोधात खुप प्रकारचे हट्ट करून तर कधी प्रेमाने सांगून सांगून रात्रंदिवस समजविले. तरीही माझे मन माझे सतज्ञान जराही न मानता विषयरसरूपी विष खात राहीला. ॥ १८० ॥

राम

राम तुम सुणज्यो हर साईयाँ ॥ मन उपराधी लुण्ड ॥

राम

राम करे करावे आपले ॥ मो सिर देवे भुण्ड ॥ १८१ ॥

राम

राम हे सतगुरु साईयाँ, हे रामजी हे माझे मन वाईट चाल चालणारा व सांगितले तसे न करणारा अपराधी लौंडा आहे. हे स्वतः निच कर्म करते व मला विवश करून माझ्याकडून ही करविते आणि त्या निच कर्माच्या बदनामीचा ठिकरा ठपका माझ्या शिरावर फोडतो. ॥ १८१ ॥

राम

राम मै जब बेसूं ध्यान मे ॥ ओ घर रहे न कोय ॥

राम

राम तां को अब मै क्या करुं ॥ भेद बताओ मोय ॥ १८२ ॥

राम

राम जेंव्हा मी ध्यानात बसतो तेंव्हा ते ध्यान घरात बसत नाही. परंतु विषय विकारांमध्ये फिरते. हे सतगुरु स्वामी, अशा निच मनाचे आता मी काय करु याचा मला भेद सांगा. ॥ १८२ ॥

राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

तम सरणागत केसवा ॥ राखो राम बिचार ॥

मन माया जुग मोहनी ॥ करती हे मुज खवार ॥ १८३ ॥

राम

तम सरणागत केसवा ॥ राखो राम बिचार ॥

मन माया जुग मोहनी ॥ करती हे मुज खवार ॥ १८३ ॥

हे केशवा, हे सतगुरु रामजी, आपण मला आपल्या शरणात ठेवा. हे मन व माया विषय रसात मोहीत करणारे निच आहे व हे माया व मन माझा खराबा करून राहीले आहेत. ॥१८३॥

सरणे सरम से कोय ने ॥ पडती हे नर जाण ॥

जन सुखिया ब्रिहन हक हे ॥ हर मुज छोडो आण ॥ १८४ ॥

जगात कोणी कोणत्याही मनुष्याच्या शरणात आला तर शरण देण्याच्याला शरण घेण्याच्यांची लाज असते. शरण घेणाच्याने ज्या कारणाचा शरण घेतला. त्या शरणाचे फळ त्याला लागले पाहिजे. असे शरण देणाच्याला नेहमी वाटते. आदि सतगुरु सुखरामजी महाराज सांगतात की, अशाचप्रकारे माझ्या विरहीणीने म्हणजे आत्म्याने आपला शरण घेतला आहे. आता रामजी आपण मला या दृष्ट मन व मायेपासून सोडवा. ॥१८४॥

आप बिन कदे न छूट सूं ॥ मेरा जोर संभाळ ॥

अप मन माया मोह ले ॥ मो गल घाले जाळ ॥ १८५ ॥

मी तुमच्या शिवाय माझ्या बळाने किंवा कोणाच्या दुसऱ्याच्या बळाने सुटू शकत नाही व मी माझ्या जोरावर मनाच्या विषय विकारांच्या समोर टिकूही शकत नाही. हे माझे अपमन म्हणजे विषय विकारांमध्ये लंपट झालेले मन व माया मला विषयरसात मोहीत करून माझ्या गळ्यात विषयरसाच्या फाशीचा फंदा टाकत राहतात. ॥१८५॥

साधु जोड के त्याँर हुँ ॥ अब मन घेरू न ओर ॥

अप मन माया कामणी ॥ मुज डारत किस ठोर ॥ १८६ ॥

आता मी सतगुरुचा साधू होण्यास तयार आहे. आता मी माझे विषय विकार सुटण्या-करीता माझ्या विकारी मनाला आधिक ज्ञान देऊन घेरणे चाहत नाही. सतगुरुंचा शरण घेतल्या कारणाने आता माझे अपमन माया व स्त्री विकार मला विषय विकारांत कसे टाळू शकतील? ॥१८६॥

दाता ऊपर कीजिये ॥ मो दुबेल को आय ॥

मन मनसा दिढ राख हो ॥ ये हर जीता जाय ॥ १८७ ॥

हे सतगुरु दातार, मी दुर्बल आहे व माझे अपमन व माया मंछ माझ्या पेक्षा बलवान आहे. हे रामजी, हे मला जिंकून जातात. म्हणून आपण मला यांच्यापेक्षा बलवान करा. मजबूत करा. ॥१८७॥

तुम सब सारा बरणिया ॥ काम क्रोध अँकार ॥

ओ मुज कूं बो मार दे ॥ छिन छिन पळक बिचार ॥ १८८ ॥

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम हे रामजी,आपणच हे काम,क्रोध,अहंकार बनविले आहेत.हे आपले बनविलेले काम,क्रोध,अहंकार मला खुप मार देतात.हे प्रत्येक क्षणो क्षणी,प्रत्येक पळा पळात मला मारतच राहतात. ॥१८८॥

राम तुम कीया सो साईयाँ ॥ मुज माच्या किम जाय ॥

राम साय करो सरणे गहो ॥ अब हर सील पठाय ॥१८९॥

राम हे स्वामी,हे(काम,क्रोध,अहंकार)हे सर्व तर तुम्हीच बनविले आहेत.तर ते आता माझ्याने कसे मारले जातील?(तुम्ही बनविलेले मी कसे मारु?)माझी सहाय्यता करा आणि मला शरणात घ्या. आता हर(रामजी) शील(कामशांती)पाठवा. ॥१८९॥

राम समता धीरज सो दीजिये ॥ निवण खिवण दे राम

राम दर्शण दई प्रसण हुवो ॥ मो सब सारो काम ॥१९०॥

राम हे रामजी,मला समता द्या,धिरज(धैर्य)द्या,नम्रता व सहनशिलता द्या.हे मला दिल्याने

राम मनाने बनविलेली विषमता,विषयरस भोगण्याची अधिरता,विनम्रता,क्रोध इत्यादी मग कितीही चाहील तरी ही माझ्याशी लढाईत जिंकू शकणार नाही.हे रामजी,माझ्यावर प्रसन्न होऊन आपले दर्शन माझ्या घटात द्या. ॥१९०॥

राम जुग जुग सारे रामजी ॥ सब संतन के काज ॥

राम भीड पडे तारे सही ॥ तम मोठे महाराज ॥१९१॥

राम हे रामजी,आपण माझे आधी झालेले ते युगायुगात सर्व संतांचे कार्य पूर्ण केले.तसे माझे

राम ही कार्य सारा.आधी जेंव्हा जेंव्हा ही संतांवर भीड पडली आहे म्हणजे संकट पडले आहे.तेंव्हा तेंव्हा त्या संकटातून आपणच त्या संतांना तारले आहे.त्या संतांसारखे आज मला ही तारा.हे रामजी,आपणच संतांना संकटा पासून उबारण्या करीता मोठे महाराज आहात. ॥१९१॥

राम तेरी भक्त संभाय के ॥ डूबो सुण्यो न कोय ॥

राम मो पर किरपा न भई ॥ क्या ओगण मुज होय ॥१९२॥

राम हे रामजी,आपली भक्ती धारण करणारा आज पर्यंत कोणी ही बुडाला नाही.हे मी संतांच्या ज्ञान,ध्यानाने ऐकले आहे.मग माझ्यावर आपली कृपा कां नाही झाली.याचे काय कारण आहे?कां माझ्यात काही अवगुण आहे.म्हणून आपण कृपा करू शकले नाही. ॥१९२॥

राम सरणे आया रामजी ॥ क्या सिर देवे मार ॥

राम तुम तारो तब ही तिरे ॥ नहि जुं जोर हमार ॥१९३॥

राम हे रामजी,आपल्या शरणात आल्या नंतर कोणाच्या शिरावर मार पडत नाही.परंतु माझ्या शिरावर आता ही मार पडतो आहे.तर माझ्यात काय अवगुण आहे की आपण

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	आपला शरणा देऊन राहीले नाही.हे रामजी,आपण जेव्हा ताराल तेंव्हा माझे तिरणे होईल.माझ्यामध्ये भवसागरातून तिरण्याचे बल नाही की मी आपल्या बळाने तिरुन जाईल. ॥१९३॥		राम
राम	खोटा खरा न परख हो ॥ क्या कस तावे मोय ॥		राम
राम	तुम ही घडणे हार था ॥ मुज क्या दोसण होय ॥१९४॥		राम
राम	हे रामजी,मी खोटा म्हणजे विषय लंपट आहे का खरा ज्ञान विज्ञानी बनणे चाहतो ही माझी परीक्षा आपण कृपया घेऊ नका.आता माझ्याने या मनाचा जराही ताव सहन होत नाही म्हणून मी खरा आहे किंवा खोटा आहे.या आपल्या परीक्षेचा ताप मला होऊ देऊ नका.मला आपणच घडविले आहे.त्याच्यात माझा काय दोष आहे?मी खोटा आहे तरीही आपलाच बनविलेला आहे व खरा आहे तरी ही आपलाच बनविलेला आहे. ॥१९४॥		राम
राम	तुम कीया तुमने घडया ॥ तुम ही तोलण हार ॥		राम
राम	मो मन क्या को दोस हे ॥ सांई करो बिचार ॥१९५॥		राम
राम	हे रामजी,आपणच मला व माझ्या स्वभावाला घडविले आहे व आज आपणच माझ्या खोट्या खन्या गुणाला तोलणारे आहेत.याच्यात माझ्या मनाचा काय दोष आहे?या गोष्टीचा साई आपणच विचार करा. ॥१९५॥		राम
राम	तुम राखो ज्युँ रामजी ॥ रेणो या जग माय ॥		राम
राम	निजमन निमख न बीसरे ॥ धन मन ओ तन जाय ॥१९६॥		राम
राम	हे रामजी,आपण मला ज्या तऱ्हेने ठेवाल त्याच प्रकाराने तर मला राहायचे आहे.हे माझे निजमन तर तुम्हाला पलभर ही विसरत नाही.भले ही हे माझे शरीर कोठे चालले जाईल.भलेही माझे धन चालले जाईल,भले ही हे माझे निजमन आपल्याला क्षणभर ही नाही विसरत. ॥१९६॥		राम
राम	मन सू राड ॥		राम
राम	मन सुं करूं बिगाड ॥ हेत राखुं नहि कोई ॥		राम
राम	जुग जुग ठगियो मोह ॥ गांठ सारी सब खोई ॥१९७॥		राम
राम	आदि सतगुरु सुखरामजी महाराज सांगतात की,आता मी माझ्या मनाशी विरोध केला आहे व आता मी त्याच्याशी कोणत्या प्रकारची प्रीति ठेवत नाही.याने मला युगानुयुगा पासून ठगविले आहे व माझी ज्ञान गठडी लुटली आहे. ॥१९७॥		राम
राम	कियो निपट कंगाल ॥ हुवाल पाडया मन मोमे ॥		राम
राम	डाव बण्यो अब आय ॥ उलट पाडुं सब तो मे ॥१९८॥		राम
राम	या मनाने मला खुपच ज्ञान कंगाल करून दिले आहे.ज्ञानामध्ये या मनाने माझी हालत		राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	खुपच खराब करून दिली आहे.आता त्याच्याशी निपटून उबरण्याचा(सावरण्याचा) माझा डाव आला आहे.अरे मन,युगानुयुगापासून जशी तु माझी हालत केली तशीच मी पण तुझ्यावर उलटून तुला सहन न होणारी तुझी हालत करेल. ॥१९८॥		राम
राम	गळ मे जडुं जंझीर ॥ हात हतकडियाँ देहुँ ॥		राम
राम	जेर बंध सूं मार ॥ कूट गेले अब लेहुँ ॥१९९॥		राम
राम	आता मी तुझ्या गळ्यात जंझीर बांधेल व तुझ्या हातात हातकळ्या टाकेल.तुला चाबकाने		राम
राम	मारून मारून कुटून कुटून ज्ञान रस्त्यावर आणेल. ॥१९९॥		राम
राम	हमसे करी निराट ॥ बोहोत तै घात बिचारी ॥		राम
राम	पेली दे सुख दिन ॥ नरक कूं कियो तियारी ॥२००॥		राम
राम	तू माझ्या सोबत अनेक प्रकारचे घात केले आहेत.आधी तू मला विषयरसाचे सुख दिले		राम
राम	व त्या भोगाच्या बदल्यात नरकात पाठविण्याची तयारी केली. ॥२००॥		राम
राम	कहयो न मानुं तोह ॥ उलट सिर मार दिराऊँ ॥		राम
राम	तो फीटे की लार ॥ समझ नरका क्युँ जाऊँ ॥२०१॥		राम
राम	अरे मन,आता मी तू सांगितलेले काही ही ऐकणार नाही.आता माझ्यावर उलटून		राम
राम	उलटून माझ्या सतगुरुकळून तुझ्या शिरावर मार देण्यास लावेल.तू फिटाळ आहेस.मला		राम
राम	सतगुरु ज्ञान समझल्यानंतर मी तुझ्या मागे नकाला कां जाईल? ॥२०१॥		राम
राम	सुण मन यान पुकार केह हे ॥ आद अंत की बाता ॥		राम
राम	सूनी हाट चोर घर फोडे ॥ धणी जहाँ नहि जाता ॥२०२॥		राम
राम	अरे मन,एक सतगुरु ज्ञान सांगून(हा देऊन)आदिपासून अंत पर्यंतची गोष्ट सांगून		राम
राम	राहीले आहेत.ज्या दुकान किंवा घराचा मालक दुकानात किंवा घरात नाही आहे.अशा		राम
राम	दुकान किंवा घराला चोर फोडून लुटतात.परंतु जेथे दुकान व घराचा मालक आहे तेथे		राम
राम	चोर कधीही घुसत नाही.॥२०२॥		राम
राम	चोर जार जो बो बळवंता ॥ डाव घाव हुवे माही ॥		राम
राम	सनमुख धणी साहासुं मिलिया ॥ गरज सरे नहि काई ॥२०३॥		राम
राम	अरे मन,चोर व व्यभिचारी हे दोन्ही खुप बलवान ही राहीले व त्या चोर व व्यभिचारीत		राम
राम	अनेक डाव घावाची चतुराई ही असली तरी ही चोरी करतें वेळी चोराच्या समोर		राम
राम	धनवाला मालक येऊन गेला किंवा व्यभिचार करण्याच्या तयारीत जाते वेळी स्त्रीचा		राम
राम	पति दिसून गेला तर त्या चोर व व्यभिचारीची कोणती गरज सरत नाही.अशाप्रकारे		राम
राम	माझे सतगुरु बलवंत असल्याने कारणाने माझी मला विषयरसात टाकण्याची गरज पूर्ण		राम
राम	होणार नाही. ॥२०३॥		राम
राम	जे तम जोध अपर बळ भारी ॥ फोज बोत तुम सागा ॥		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

जुगे जुगमें चोर कहाणा ॥ साहा कहुँ नहि बागा ॥२०४॥

राम अरे मन,तु भारी बलशाली योध्दा आहे.म्हणून ओळखला जातो आणि तुझ्या जवळ
राम फौज ही भारी आहे.तरी ही तुला युगानुयुगापासून चोरच म्हणतात.सावकार कोणी
राम म्हणत नाही. ॥२०४॥

राम सूता ठगे मुसे तुम जावो ॥ धणी नहि जाहाँ जोरा ॥

राम रांड रंडोली लाटु बाटु ॥ हीण राज चाहाँ चोरा ॥२०५॥

राम ठग कोणी ही बेसमज(ना समज)राहीला तर त्याला ठगवू शकतो.जो तुला समजून

राम तुझ्यापासून हुशार राहतो. तो तुझ्याने ठगवला व मारला कसा जाईल?जसे व्यभिचारी

राम स्त्रीचा पती नाही तेथे जोर चालतो.परंतु स्त्रीचा पति आहे भले ही तो दुर्बल आहे व

राम व्यभिचारी पुरुष तनाने व धनाने खुप बलवान आहे तरीही त्या व्यभिचारी पुरुषाला त्या

राम स्त्रीवर जोर चालत नाही.अशा व्याभिचारी पुरुषाचा जेथे रांड रंडोल्या राहतात.निरस

राम स्वभावाच्या लाटू बाटू स्त्रीया राहतात.तेथेच जोर चालतो.अशाप्रकारे ज्या राज्याचा

राम राजा हिन म्हणजे प्रजेचा माल लुटणारा आहे.तेथेच चोरांचे कार्य सफळ होते. ॥२०५॥

राम चोर राड सनमुख किण कीवी ॥ फोज बांध कब जीता ॥

राम छांने छूके मार खात हो ॥ जुगे जुग युँ बीता ॥२०६॥

राम अरे मन,आजपर्यंत कोण्या चोराने समोरा समोर येऊन लढाई केली आहे.कोणत्या

राम चोराने लढण्याकरीता फौज तयार केली आहे व जाऊन दरबारात राजा सोबत लढाई

राम केली आहे. चोरांनी तर लपून छ्यूनच चोच्या केल्या व धन मिळविले. ॥२०६॥

राम सुण मन यान तोय समजावे ॥ राज ब्रम्ह को भारी ॥

राम आण मिलो बेगा दळ माही ॥ नहि तर होय खवारी ॥२०७॥

राम अरे मन,माझे ज्ञान ऐक व तु समज.अरे मन,सतस्वरूप ब्रम्हचे राज्य खुपच भारी आहे.

राम सतस्वरूप ज्ञान मनाला सांगते की,तु विकारी रसाचे अज्ञान त्यागुन सतस्वरूप ज्ञानी

राम बनू जा व लवकर येऊन आमच्या दलात मिळून जा.नाही तर तुझ्यी खुप खराबी

राम होईल. ॥२०७॥

राम जागे धणी चोर रिसाया ॥ गरज सरे नहि काई ॥

राम ताते आण मिलो दळ माही ॥ समज समज मन भाई ॥२०८॥

राम चोरी करण्याकरीता चोर गेला परंतु चोर तेथे पोहचताच धनी जागा झाला चोर चोरी

राम करण्यात असफल झाला म्हणून चोर मालकावर क्रोधीत होऊन गेला तरी ही त्या

राम चोराची चोरी करण्याची गरज पूर्ण होत नाही.असेच तू माझ्यावर क्रोधीत झाला तरीही

राम तुझ्यी विषय रसाची गरज पूर्ण होणार नाही.अरे मन,तू आमच्या ज्ञान दलात येऊन

राम मिळून जा.अरे मन,तू माझी ही गोष्ट समज. ॥२०८॥

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

किसबण पुरष सीस नहि धाँरे ॥ जाय मन मान्यो सो खावे ॥

पुरष सीस जुग नार सवागण ॥ तहाँ कहो कुण जावे ॥ २०९ ॥

राम जी वेश्या आहे तिच्यावर एक पति कधी राहत नाही. तिच्या येथे ज्याच्या मनात विषय भोग करण्याची चाहणा असते ते सर्व तेथे जाऊन विषयरस भोगतात परंतु जी सुहागीन म्हणजे जिच्या शिरावर पति आहे. तेथे विषयरस भोगण्यास कोणी कधी जात नाही हे समज. ॥ २०९ ॥

रोही खेत बाग बन बाडी ॥ धणी छत्ता नहि तोडे ॥

सूनो खाय जाय रळ्यारूँ ॥ कोहो आण कुण मोडे ॥ २१० ॥

राम

गोफण पकड धणी ज्याँ बैठा ॥ खाय सक्यो कुण जाई ॥

हिलियो जाय पडे जे मनवा ॥ मार पडे सिर माई ॥ २११ ॥

राम परंतु जेथे हातात गोफण पकडून मालक बसला आहे. तेथे कोण जाऊ शकतो. राम अरे मन, सर्वांना हिलीयो झाला तेथे जाईल तर त्याच्या शिरावर मार पडेल. ॥ २११ ॥

मै तुज कहुँ समज कर रेणा ॥ अगली बात मा जाणो ॥

धणी बिना किया ज्युँ लीया ॥ अब ओसी मत ठाणो ॥ २१२ ॥

राम ज्ञान बोलले अरे मन, मी तुला समजावितो आहे ते समज व समजून तसा रहा. अरे राम मन, तू आधी जशी गोष्ट होती. तशीच गोष्ट आहे हे जाणू नको. जेव्हा मालक नव्हता. राम तेव्हा तू तुला जे जे चांगले वाटले ते ते करून घेतले. परंतु आता तू तशीच गोष्ट राहीली हे जाणू नकोस. ॥ २१२ ॥

पातसाहा बिन राज सबन को ॥ घर घर हुवे ठुकराई ॥

जग कूँ लाट लूट सो लेवे ॥ बार बुंब नहि काई ॥ २१३ ॥

राम जेथे बादशाहा नाही तेथे मोडक्या तोडक्यांचे ही राज्य चालते. अशा राज्यात घराघरात राम ठकुराई चालते. अशा राज्यात छेटे छेटे ठाकूर बादशाहा बनून संसारातील लोकांना राम लुटतात. बादशाहाचे कायद्याचे राज्य नसल्या कारणाने या लुटणाऱ्यांना कोणी धरपकड ही करू शकत नाही. ना लुटल्या गेलेल्या लोकांना कोणता न्याय मिळतो. ॥ २१३ ॥

जब लग धणी संभाळ न कीवी ॥ तब लग राज जमाया ॥

अब सीर धणी पातसाहा जागो ॥ राव पाय सब आया ॥ २१४ ॥

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	अरे मन, जोपर्यंत धनी म्हणजे बादशहाने सांभाळले नाही. तोपर्यंत या ठाकुरांनी बादशहा बनून राज्य जमविले. जसेच शिरावर बादशहा जागला तसेच या बादशहाचा चरणात ठाकूर येऊन गेले. अशाप्रकारे तू ही सतज्ञानाच्या शरणात येऊन जा. ॥२१४॥		राम
राम	हुकम चल्यो पातसाहा ॥ और की दस्त न काई ॥		राम
राम	जे सिर काढे कोय ॥ जडा सुं देव बगाई ॥२१५॥		राम
राम	आता बादशहाचा हुकूम चालु लागला व मोळक्या तोळक्यांची राजाशाही नष्ट होऊन गेली. आता जर कोणी लुटेरा प्रजेवर डोके वर करता तर बादशहा त्याला मुळापासून उपटून फेकण्यात वेळ करीत नाही. ॥२१५॥		राम
राम	बडा बडा अमराव ॥ भूप सुं भूप सवाया ॥		राम
राम	पातसाहा बिन समझ ॥ जे जगत के मांय कहाया ॥२१६॥		राम
राम	मोठे मोठे उमराव व सवाईहून सवाई राजे राज्यात बादशहा नसल्याने कारणाने प्रजेवर		राम
राम	राज्य जमवतात. परंतु बादशहा प्रगटताच या सर्व उमराव व राजाचे राज्य नष्ट होऊन जाते. ॥२१६॥		राम
राम	युँ तम कीया राज ॥ नाम खावंद बिन सोई ॥		राम
राम	ओ मन करो बिचार ॥ ग्यान दीया मै तोई ॥२१७॥		राम
राम	अशाचप्रकारे तू माझ्यावर राज्य केले. तेव्हा माझ्या सोबत माझा नामरुपी मालक नव्हता		राम
राम	परंतु आता माझ्या सोबत नाम मालक आहे. हे मन तू विचार कर व समज. मी तुला जी		राम
राम	हकीगत(वस्तुस्थिती) आहे ती सांगितली. ॥२१७॥		राम
राम	भिन भिन कहुँ बिचार ॥ ग्यान हेला दे जाऊँ ॥		राम
राम	जे तुम नहि इतबार ॥ ब्रह्म की फोज बताऊँ ॥२१८॥		राम
राम	ज्ञान बोलला, मी तुला भिन्न-भिन्न तन्हेने समज पडेल. असे समजावून ज्ञान सांगत आहे. तरी ही तुझा विश्वास येत नाही आहे तर तुला सतस्वरूप ब्रह्मची फौज सांगतो. ॥२१८॥		राम
राम	॥ दोहा ॥		राम
राम	हम बिष्टाळे बोहो फिच्या ॥ अेक न मानी आय ॥		राम
राम	हम मन सुं निर्दोस हो ॥ कई न माने काय ॥२१९॥		राम
राम	ज्ञान बोलला, मी मनाला चेतावण्या करीता मना सोबत खुप फिरलो परंतु मनाने एक ही		राम
राम	गोष्ट माझी मानली नाही. म्हणून आता मी मनापासून निर्दोष आहे. हे मन माझे सांगितलेले		राम
राम	ज्ञान जराही मानत नाही. ॥२१९॥		राम
राम	तेरा कीया भुगती ॥ सुण मन सह सरीर ॥		राम
राम	हम निर्दावे दोस बिन ॥ चडा ब्रह्म का भीर ॥२२०॥		राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम ज्ञान बोलले, अरे मन, तुझे केलेले तूच भोगशील अरे मन, तू केलेल्या कर्माचे भोग या शरीराला सहन करावे लागतात. मी तुला ज्ञान सांगून दिले. मी तुला ज्ञान सांगितले नाही हा दोष किंवा तुझा दावा माझ्यावर राहीला नाही. आता मी ब्रम्हच्या ज्ञान फौजेत सामिल झालो. मी ब्रम्हचा पक्ष पकडून विकारी कर्मावर ब्रम्हच्या फौजे सोबत चढाई करेल. ॥२२०॥

॥ चोपाई ॥

पुरब जन्म बिचार ॥ ब्रम्ह सो प्रीत पिछाणी ॥

मो अबळा की भीर ॥ जोध मेल्या हर जाणी ॥२२१॥

राम सतस्वरूप ब्रम्हने पूर्व जन्माचा म्हणजे एकदम आदिचा विचार करून म्हणजे हा जीव आदि मध्ये सतस्वरूप ब्रम्हमध्येच होता व माझ्याशी प्रीती होती. परंतु मनाच्या उक्सविल्याने हा जीव माझ्यातून निघून मायेत पडला व मनाच्या अधिन झाला ही माझी पूर्व प्रीति ओळखून व आज माझी अबला स्थिती पाहून रामजीने माझी सहाय्यता करण्याकरीता तुझ्याशी लढण्याकरीता माझ्या सोबत योध्दे पाठविलेत. ॥२२१॥

बडे ग्यान अमराव ॥ आण ऊभा दळ माही ॥

सीळ साच संतोष ॥ भेद बिचार कहाई ॥२२२॥

राम हे मन, तू ऐक रामजीने तुझ्याशी लढण्याकरीता माझ्या सोबत अनेक भारी भारी योध्दे पाठविले आहेत. त्या योध्दांमध्ये मोठ मोठे ज्ञान उमराव आहेत. हे उमराव तुझ्याशी लढण्याकरीता सर्वात पुढे उभे आहेत. हे ज्ञान उमराव मनाचे सर्व मोठ मोठ्या भ्रम उमरावांना मुळापासून नष्ट करविणारे आहेत. हे उमराव जीवाच्या घटात महारस ज्ञान प्रगट करून पाची विषयरसांच्या पलिकड्या महाआनंद जीवाला देतात. या आनंदाने जीवाला पाची रस जे खरे सुखदाई दिसत होते ते भवसागराच्या दुःखात टाकणारे अस्सल महादुःखदायी आहेत. हे ज्ञानाने दिसते व आजपर्यंत पाची रसांचा सुखदाई दिसणारा आनंद सदा सुख देतो व दुःख देत नाही. हे जब्बर भ्रम मुळापासून नष्ट होऊन जातात. या ज्ञान योध्दासोबत शील, साच, संतोष, भेद, विचार असे असे जबरे योध्दा मनाशी लढण्याकरीता रामजीने जीवाच्या दलात उभे केले आहे.

राम शील-योध्दा हा मनाच्या व्यभिचार योध्द्याला हाणून पाडतो. तो शील योध्दा सर्व छोट्या मोठ्या स्त्रीया, आई, बहिण आहे हे ज्ञान घटात उपजवितो व मनाच्या व्यभिचार योध्द्याला नष्ट करून देतो.

राम साच-म्हणजे सत्य व निष्कपट बोलणे, हे योध्दा मनाच्या खोट्या व कपट योध्द्याला जमीनदोस्त करतो. साच म्हणजे विश्वास योध्दा हा अविश्वास योध्द्याला हाणून

राम

राम ॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥

राम

राम पाडतो.हा योध्दा रामजी जसे पलभरात सृष्टीला मिटवू शकतात.तसे ते रामजी माझ्या घटात प्रगट होऊन गेल्यावर माझ्या मनाला ही क्षणात सदा करीता नष्ट करून देऊ शकतात.हा विश्वास उत्पन्न करतो.असे रामजी प्रगट करवून देणारे सतगुरु अरु बरु मिळाल्यावरही हे मन जीवाला त्या सतगुरुला रामजीचे रुप न मानू देता मनुष्या सारखे मनुष्य आहे अशी समज करवून देतो व सतगुरुच्या प्रती अविश्वास उत्पन्न करून हंसाला भवसागरात बुळवून देतात.हा विश्वास योध्दा या मनाच्या अविश्वास योध्दयाला सतगुरुच्या मुखाने ज्ञान ऐकून सतगुरु मनुष्य नाही.उलट घटात रामजी प्रगट करवून देणारे खरे परमात्म्याचे रुप आहे हा विश्वास प्रगट करवून देतो.ज्याच्याने मनाचा अविश्वास योध्दा समाप्त होऊन जातो.

राम संतोष-योध्दा मनाच्या लोभ योध्दयाला मिटवितो. जीवाला मानव तन मिळाले ते ही भारत देशात मिळाले ते ही रामजीच्या संत भूमीत मिळाले व रामजीच्या कृपेने संत सतगुरु मिळाले.लक्ष चौच्यांशी योनी कटून गेली व मी सतस्वरूपाच्या देशात पोहचून गेलो हा संतोष मिळतो.या कारणाने जीवा सोबत न चालणारे अरबो खरबाचे धन, राजा बादशहाचे राजधन ब्रह्मा, विष्णू, महादेव, इंद्रादिकांचे देवादिकां पर्यंतचे धन खोटे आहे तसेच माती मोल दिसते.हा संतोष मनाच्या लोभ योध्दयाला सफाचट करून देतो.

राम भेद-हा भेद जीवाला माया व सतस्वरूप या दोन्ही देशांचे सुखांचा फरक सांगून मनाचे विषयरसाचे सुख कसे खोटे आहे, नकात टाकणारे कसे विकारी आहे हे ज्ञान देतो.या ज्ञान भेदाने जीवाला विषयरसापासून ग्लानी येते व विषयरसाचे सर्व सुख त्यागुन देतो.

राम विचार-जेव्हा मनाला विषयरस देणारी अनेक प्रकारची पाच रसांची मायेची खुशी खेळते व संसाराचे सर्व दुःख दूर राहतात.कधी जवळ येत नाही तेंव्हा या मनाला त्याच्या सारखे जगात कोणी नाही.तसेच सर्व जग माझ्यापेक्षा तुच्छ आहे असा निच अहंकार त्याच्यात प्रगट होतो.हा विचार योध्दा जीवाला विवेक देतो व हे विषयरस व जोर जवानी चार दिवसांची आहे व शेवटी जीवाला दगा देऊन नकात कशी घेऊन जाणारी आहे. हे समजून योध्दा अहंकाराला समाप्त करतो. ॥२२२॥

सुध बुध समता प्रेम ॥ प्रीत विग्यान पधाच्या ॥

खिवण निवण बो पीड ॥ संगत जरणा सब जान्या ॥२२३॥

राम अरे मन, रामजीने तुझ्या विरोधात सुध्दी, बुध्दी, समता, प्रेमप्रित, विज्ञान इत्यादिला तुझ्याशी शूरवीरतेने लढण्याकरीता दलात सामील केले.सोबत सहनशीलता, नमन बोपीड(नम्रता), सतसंगत जरणा असे अनेक योध्दे ही दलात सामील झाले आहेत.सुध्दी, बुध्दी हे योध्दे मनाच्या क्रोध व काम या योध्द्यांना मारून दफन करू लागले.समता योध्द्याने त्रिगुणी मायेने कमी जास्त धन, बुध्दी, राज्य इ. मायेच्याद्वारे पसरविलेल्या विषमतेला

राम

राम	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	॥ राम नाम लो, भाग जगाओ ॥	राम
राम	मारुन पाडले.या समता योध्द्याने प्रत्येक जीवात अखंडित सुख देणारा बलवान साई		राम
राम	सारखा आहे.हे ज्ञान प्रगट करून दिले आहे.योध्दा प्रेमप्रीतने सतगुरुशी प्रेमप्रीत लावून		राम
राम	घटात राम प्रगट करून दिला आहे व सर्व हंस रामजीचेच आहेत हे ज्ञान प्रगट करवून		राम
राम	आपसातील द्वेष, मत्सर, समाप्त करून दिले.अशाप्रकारे प्रेमप्रितने मनाच्या मत्सर, द्वेष		राम
राम	योध्द्याला नष्ट करून दिले आहे.		राम
राम	योध्दा विज्ञान-हा मनाच्या अज्ञान योध्द्याला समाप्त करून देतो.		राम
राम	योध्दा नप्रता-मनाच्या अहंकार योध्द्याला मारुन टाकतो.		राम
राम	योध्दा सतसंग-मनाच्या सतगुरु पासून बेमुख होण्याची कुबुध्दी योध्दाला मारुन		राम
राम	रसातलात पाठवितो.		राम
राम	योध्दा जरणा-क्रोध योध्द्याला मूळापासून सफाचट(नेस्तानाबुत) करतो. ॥२२३॥		राम
राम	भाव चाव चित्त त्याग ॥ बिरह वैराग सरीसा ॥		राम
राम	लगन डोर ले जाण ॥ ग्यान उजियागर बीसा ॥२२४॥		राम
राम	दलात भाव, चाव, चित्त, त्याग, विरह, वैराग, लगन डोर इ.योध्दे आपली आपली फौज		राम
राम	घेऊन दलात समाविष्ट होऊन मनाच्या योध्द्यांशी लढत आहेत व मनाच्या योध्द्यांना		राम
राम	समाप्त करीत आहेत.		राम
राम	योध्दा भाव-साधू जगासारखा मनुष्यच आहे.हा कोणी प्रगट राम नाही.हा कुभाव योध्दा		राम
राम	मारतो.		राम
राम	साधू चाव-साधूची चाव हा योध्दा घटात आनंदपद प्रगट करून खोटे मायेचे विषय		राम
राम	सुखांची चाहणा ठेवणाऱ्याचा योध्दाला राखेत मिळवतो.		राम
राम	योध्दा ज्ञान चित्त-चुगली करणाऱ्या हलक्या चित्ताला मारतो. मनाच्या मोह ममता		राम
राम	योध्द्याला मारतो.		राम
राम	साहेबाशी विरह योध्दा-हा कुळ परिवार, धन, राज्य इ.पासून उपजणाऱ्या विरहाला मारतो.		राम
राम	सतवैराग्य योध्दा-ब्रह्मा, विष्णू, महादेवाने बनविलेल्या मोह योध्द्याला मारतो.		राम
राम	साहेबाशी लगन डोर योध्दा-स्त्री चरित्राचे विषय भोग लगन योध्द्याला समाप्त करतो.		राम
राम	॥२२४॥		राम
राम	ध्यान धरम उपगार ॥ ओर की नीजमन -----		राम
राम	-----		राम
राम	केहे निस दिन रटिये राम ॥ अप मन माया मोहले ॥		राम
राम	ऊठ जगावे काम ----- ॥२२५॥		राम
राम	ध्यान, धर्म व उपगार निजमन सांगते की, रात्र-दिवस रामनाम रटणे, अपमन, माया, मोह		राम
राम	उठून काम जागृत करते. ॥२२५॥ ॥ इति मन की राड ग्रंथ संपूरण ॥		राम